

Букач В. М.

В И К Л А Д А Ч І
Південноукраїнського
національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського

Біографічний словник

Частина 2

Одеса - 2026

УДК: 013(038)
Б 90

Автор: Букач Валерій Михайлович, кандидат історичних наук,
приват - професор

Букач В. М.

Викладачі Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник. –
Ч. 2. – Одеса: КЦВ, 2026. – 92 с.

Словник містить стислі біобібліографічні дані про окремих викладачів, які
формували авторитет Одеського інституту народної освіти – Одеського державного
педагогічного інституту - Південноукраїнського педагогічного університету імені
К. Д. Ушинського та розрахований на широке коло читачів.

(С) Букач В. М., 2026.

Передмова

Біографічний словник «Викладачі Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського» містить стислу біобібліографічну інформацію про окремих викладачів Одеського інституту народної освіти – Одеського інституту соціального виховання – Одеського інституту професійної освіти – Одеського державного педагогічного інституту – Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, які в різні роки своїми педагогічними здобутками, сумлінною працею формували авторитет одного з найстаріших закладів вищої освіти України.

Кожна стаття містить біографічні дані педагога, вказівки на його наукові праці, посилання на джерела інформації. Джерелами інформації слугували матеріали, опубліковані у періодичних, довідникових, наукових паперових та електронних виданнях, а також дані особових справ викладачів, які зберігаються в архіві Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Аве

Готліб Карлович

Лінгвіст

Г. К. Аве народився 15 (27) серпня 1892 року в Києві.

В 1920-х роках викладав німецьку мову в Одеській будпрофшколі № 1.

У 1927 – 1928 роках був викладачем німецької мови, методики її викладання в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 285.
2. Конструктор космических кораблей// <https://tudoy-sudoy.od.ua/ru/korolev-9/>
3. Аве Готлиб Карлович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 2.

Акбройт

Самуїл Ісайович

Педагог

С. І. Акбройт народився в грудні 1857 року в Одесі.

Навчався у Лейпцизькому університеті. Гігієніст.

В 1925 – 1926 роках викладав школознавство в Одеському інституті народної освіти.

Помер в листопаді 1930 року в Одесі. Похований на 3-му єврейському кладовищі.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 285.
2. Акбройт Самуил Исаевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 5.
3. Акбройт Самуїл Ісайович// 3-є єврейське кладовище// <https://mitzvatemet.com/ru/burials>

Александров
Федір Георгійович

Філолог

Ф. Г. Александров народився в 1886 році.

У 1913 році закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету. Склав іспити і здобув звання магістра.

В 1916 – 1920 роках працював на посаді приват-доцента Новоросійського університету, а в 1920 – 1921 роках був доцентом Одеського гуманітарно-суспільного інституту.

У 1921 – 1922 роках викладав мовознавство в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора.

В 1922 році був висланий за кордон.

Помер в 1981 році.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 197, 198, 285.
2. Одеські вчені як пасажери «Філософського пароплава»// https://www.researchgate.net/publication/298367046_Odessa_Scientists_as_the_Passengers_of_The_Philosophy_Steamer_64266&page=25&alpha=A

Архипов

Михайло Іванович

Ветеринар

М. І. Архипов народився 16 (28) липня 1884 року в Уфимській губернії.

Закінчив духовну семінарію.

У 1924 – 1926 роках вів заняття з тваринництва та агрономії в Одеському інституті народної освіти.

В подальшому до 1933 року працював консультантом з тваринництва в Народному комісаріаті землеробства, Народному комісаріаті зернових та тваринницьких радгоспів СРСР.

У 1933 році був заарештований та перебував у засланні. 27 жовтня 1937 року розстріляний в Ленінградській області.

Джерела:

1. Архипов Михаил Иванович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 519.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 –

1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 285, 368.

3. Архипов М. И.// <https://nmbook.ru/persons/1539>

Багдасарянц

Яків Карпович

Філолог

Я. (Акоп) К. (Карпетович) Багдасарянц народився 1 (13) лютого 1885 року в Тифліській губернії

Працював у Новоросійському університеті, в 1919 – 1920 роках редагував історико-літературний щотижневик «Вісник Вірменії».

В 1927 – 1928 роках викладав російську мову та літературу на робітничому факультеті Одеського інституту народної освіти.

Працював в Одеському політехнічному інституті.

Репресований. Розстріляний 11 жовтня 1938 року в Одеській області.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 2152, 286, 350, 357.
2. Багдасарянц Яков Карпович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 19.
3. Галюк И. Проблемы актуализации культурного наследия армян Украины: события и люди// Научный Арцах. – Ереван, 2019. – № 2 (3). – С. 379 - 393 (с. 391).
4. Одеський мартиролог// https://omr.gov.ua/images/File/DODATKI_2021/O_GORODE/6_KM_KOVALCHUK/09_1938_arest.pdf

Багинський

Олександр Володимирович

Мовознавець

О. В. Багинський народився в 1880 році.

Закінчив Київську духовку академію.

В 1920 – 1922 роках викладав українську мову та літературу в Одеському інституті народної освіти.

Співробітничав з Науково-методичною комісією Одеського окружного відділу політичної освіти.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія, - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 109, 179, 229, 286, 339, 341.

Бачинський

Костянтин Опанасович

Філолог

К. О. Бачинський народився в 1878 році в Херсонській губернії.
Закінчив історико-філологічний факультет Київського університету.
Вчителював.

В 1920 – 1922 роках викладав українську мову та літературу в Одеському інституті народної освіти.

Помер в 1922 році в Одесі.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 107, 179, 286, 341, 365.

Беєр

Марія Леонтіївна

Правознавець

М. Л. Беєр народилася в 1879 році.

У 1912 році закінчила юридичний факультет Вищих жіночих курсів в Санкт-Петербурзі.

В 1922 – 1923, 1926 – 1927 роках працювала викладачем в Одеському інституті народної освіти. Була керівником педагогічної практики.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 287.
2. Беєр Марія Леонтіївна//
<https://spbarchives.ru/infres/-/archive/cgia/113/4/12>

Бельченко

Георгій Петрович

Літературознавець

Г. П. Бельченко народився 4 (16) лютого 1875 року в Санкт-Петербурзі. Працював у Новоросійському університеті. Фахівець з історії давньоруської літератури.

У 1921 – 1923 роках викладав історію російської літератури в Одеському інституті народної освіти.

В подальшому був викладачем російської літератури у 211 радянській трудовій школі м. Ленінграда.

Праці:

1. Поучение блаженного Феодосия, игумена Печерского о казнях Божиих/ Г. П. Бельченко// Летопись Историко-филологического общества при Императорском Новороссийском университете. – Т. 8: Византийско-славянское отделение, Ч. V. – Одесса: Тип. Штаба Одесского военного округа, 1900. – С. 137 - 163.
2. Преподобный Феодосий Печерский, его жизнь и сочинения: (По поводу книги В. А. Чаговца)/ Г. П. Бельченко // Летопись Историко-филологического общества при Императорском Новороссийском университете. – Т. 10: Византийско-славянское отделение. – Одесса, 1902. – С. 229 - 231.
3. К вопросу о составе исторической повести о взятии Царьграда/ Г. П. Бельченко// Сборник статей к 40-летию ученой деятельности академика А. С. Орлова. – Ленинград: АН СССР, 1934. – С. 507 - 513.

Джерела:

1. Бельченко Георгий Петрович//Наука и научные работники СССР. – Ч. 5: Научные работники Ленинграда. – Ленинград: АН СССР, 1934. – С. 30.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 287.

Берзевіці

Гізелла Гейзовна

Історик

Г. Г. Берзевіці народилася 15 (27) січня 1878 році в Угорщині.

Навчалася у Будапештському університеті.

В 1927 – 1930 роках викладала історію та історичний матеріалізм в Одеському інституті народної освіти. Очолювала суспільно-економічну

предметну комісію на німецькому відділенні та суспільствознавчу предметну комісію на єврейському відділенні.

Померла в 1958 році.

Джерела:

1. Берзевици Гизелла Гейзовна// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 522.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 146, 149, 221, 236, 287, 350.

Блажко

Ніна Іванівна

Економгеограф

Н. І. Блажко народилася 5 (18) липня 1915 року в Мелітополі.

У 1939 році закінчила географічний факультет Одеського державного університету.

В 1941 – 1955 роках викладала економічну географію у Ворошиловградському педагогічному інституті.

У 1953 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук.

В 1955 – 1956 роках була викладачем кафедри економічної географії Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

З вересня 1956 року до 1964 року працювала в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова, обіймала посаду доцента кафедри економічної географії.

У 1964 – 1982 роках викладала у Казанському державному університеті, завідувала кафедрою економічної географії.

В 1966 році захистила дисертацію «Економіко-географічні методи дослідження системи міських поселень» на здобуття наукового ступеня доктора географічних наук. У 1969 році присвоєно вчене звання професора.

Померла 13 червня 1982 року в Казані (РРФСР).

Праці:

1. О методах изучения места города в системе городов Советского Союза (на примере Одессы)/ Н. И. Блажко // Вестник Московского государственного университета. Серия. География. – 1961. – № 6. – С. 25 - 29.
2. Экономико-географическое математическое моделирование городов/ Н. И. Блажко// Вестник Московского государственного университета. Серия. География. – 1964. – № 4. – С. 18 - 27.

Джерела:

1. Географічна енциклопедія України: В 3-х т./ Редкол.: О. М. Маринич та ін. – Т. 1: А – Ж. – Київ: УРЕ, 1989. – С. 107.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ І. А. Болдирєв та ін. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 58.

Боднар

Світлана Вікторівна

Лінгвіст

С. В. Боднар народилася в 1968 році в Одесі.

У 1990 році закінчила факультет романо-германської філології Одеського державного університету імені І. І. Мечникова.

В 1996 році захистила дисертацію «Методика використання мовних і немовних засобів комунікації в процесі навчання англійській мові дітей старшого дошкільного віку» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом присвоєно вчене звання доцента.

Працювала на кафедрі германської філології і методики викладання іноземних мов Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, обіймала посаду доцента.

Праці:

1. Формування соціокультурної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови / С. В. Боднар // Наука і освіта. – 2005. – № 1 - 2. – С. 55 - 58.
2. Когнітивний підхід до формування англомовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей / С. В. Боднар// Наука і освіта. – 2014. – № 10. – С. 34 - 39.
3. Мовна й соціокультурні особливості англомовного економічного дискурсу/ С. В. Боднар// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2015. – № 19, т. 1. – С. 24 - 27.
4. Реалізація мультимедійних технологій в процесі формування між культурної компетентності студентів мовних спеціальностей/ С. В. Боднар// Інноваційна педагогіка. – 2024. – № 1 (67). – С. 249 - 254.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 150.

Боссе

Микола Карлович

Фізик

М. К. Боссе народився 3 (15) листопада 1887 року в Одесі.

Закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету.

У 1925 – 1928 роках викладав математику, фізику, радіоактивність на німецькому відділенні факультету соціального виховання Одеського інституту народної освіти, очолював природничо-математичну предметну комісію.

Джерела:

1. Боссе Николай Карлович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 44.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 221, 288, 350, 367.

Бугайова

Марина Олександрівна

Математик

М. О. Бугайова народилася в 1963 році в м. Кривий Ріг Дніпропетровської області.

У 1984 році закінчила фізико-математичний факультет Одеського держаного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1993 році захистила дисертацію «Система практичних робіт як засіб посилення прикладної спрямованості курсу математики 5 – 6 класів» та здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук.

Працювала на кафедрі математики і методики навчання математики Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, обіймала посаду доцента.

Померла в 2012 році в Одесі. Похована на Західному кладовищі.

Джерела:

1. Випускники Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник. – Ч. 3. – Одеса: ПНПУ, 2022. – С. 9 - 10.

Бужевич

Аврам (Абрам) Йосипович

Історик

А. Й. Бужевич народився у 1898 році в м. Богопіль Подільської губернії. У 1925 році закінчив соціально-історичне відділення Одеського інституту народної освіти.

В 1927 – 1930 роках викладав історію класової боротьби та керував педагогічною практикою на єврейському секторі Одеського інституту народної освіти.

У 1932 – 1937 роках працював в Одеському обласному краєзнавчому музеї. У повоєнний час працював в Одеському музеї оборони Одеси.

Брав участь у роботі соціально-історичної секції Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії Наук; був науковим співробітником Музею єврейської культури.

Досліджував історію євреїв у Росії в ХІХ – ХХ століттях.

Помер у 1985 році в Одесі.

Праці:

1. Одеські євреї наприкінці 1870-х і початку 1880-х років: Доп. 29 лют. 1928 р./А. Й. Бужевич// Вісник Одеської комісії краєзнавства при УАН. – 1929. – Ч. 4 - 5: Секція соціально-історична. – С. 23 - 24.

Джерела:

1. Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник. – Київ: ІУ НАНУ, 2018. – С. 176 - 177.

Бутузов

Володимир Нілович

Інженер

В. Н. Бутузов народився в 1866 році.

Закінчив Миколаївську інженерну академію.

У 1923 – 1926 роках викладав вступ до сучасної техніки в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора.

Від 21 серпня 1924 року до 29 червня 1925 року був деканом факультету професійної освіти.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 49, 132, 281, 288, 367.

Варшавський
Лев Григорович

Історик

Л. Г. Варшавський народився в 1902 році в Кишиневі.

Закінчив Одеський інститут народної освіти.

У 1925 – 1926 роках викладав історію революційного руху в Одеському інституті народної освіти.

Заарештований 3 січня 1949 року, а 1 березня засуджений до 10 років перебування у виправному трудовому таборі. Реабілітований 23 жовтня 1993 року.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія, - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 148, 159, 207, 232, 289.

Васильєв

Лев Ієремійович

Педагог

Л. І. Васильєв народився 26 квітня 1891 року в Одесі.

Здобув середню військову освіту. Учасник Першої світової війни.

В 1925 – 1930 роках був викладачем фізичної культури в Одеському інституті народної освіти.

Репресований. Страчений 4 червня 1938 року в Одесі.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 289, 351.
2. Васильєв Лев Ієремеевич// Державний архів Одеської області // https://archive.od.gov.ua/wp-content/old-files/EL_ARH/fondi_repres-organiv/alfavit/v.pdf
3. Книга обліку осіб колишніх білих офіцерів, що перебували на особливому обліку в органах ГПУ України// <https://ukrgenealogy.com.ua/viewtopic.php?t=9929&start=10>

Васильєв

Петро Миколайович

Медик, природознавець

П. М. Васильєв народився 16 (28) грудня 1875 року в Тифлісі.

Закінчив медичний та фізико-математичний факультети Новоросійського університету.

До 1917 року був вчителем географії у приватній жіночій гімназії Ю. Шілейко та М. Ріхтер.

У 1923 – 1924 роках викладав природознавство, географію в Одеському інституті народної освіти.

В подальшому працював в Одеському медичному інституті, обіймав посаду викладача фізичної географії, нормальної і патологічної фізіології рослин на робітничому факультеті.

Джерела:

1. Васильєв Петр Николаевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 57.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 289.
3. Одеса. Будинок Заля (XIX ст., 1875, 1886)//<https://archexplorer.wordpress.com/2014/08/31/одеса-будинок-думшина1836-р-поч-1870-х-р-1886-р/>

Вітман

Пантелеймон Карлович

Лінгвіст

П. К. Вітман народився 12 (24) жовтня 1880 року в Санкт-Петербурзі.

Здобув вищу освіту.

У 1921 – 1922 роках викладав французьку мову та літературу в Одеському інституті народної освіти.

В подальшому в Одеському інституті народного господарства крім французької мови та літератури викладав історію французького мистецтва.

Репресований. Розстріляний 14 липня 1938 року в Московській області. Реабілітований в січні 1992 року.

Джерела:

1. Вітман Пантелеймон Карлович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 65.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. –

- Одеса: ТЕС, 2010. – С. 290, 342.
3. Pantelejmon Vitman// Timenote // <https://timenote.info/en/Pantelejmon-Vitman>

Волянський
Богдан Єлисейович

Зоолог

Б. Є. Волянський народився 24 травня 1901 року в Одесі.

У 1918 – 1920 роках навчався в Одеському сільськогосподарському інституті. В 1927 році екстерном склав іспити за біологічний факультет в Одеському інституті народної освіти, а потім до 1930 року навчався в аспірантурі.

В 1920 – 1925 роках викладав природознавство та географію в Одеській трудовій школі. Одночасно в 1923 – 1925 роках працював на шкільній біостанції у «Дитячому містечку». Був учасником Першого Всеросійського з'їзду юних натуралістів.

У 1927 – 1930 роках викладав в Одеському інституті народної освіти.

З 1931 року працював в Одеському сільськогосподарському інституті, обіймав посаду доцента.

Як науковець досліджував фауни хребетних тварин Причорномор'я. Найвідомішими працями є огляди й ревізії фауни ссавців Керченського півострова, амфібій, плазунів і птахів Одещини.

Був заарештований, засуджений і страчений в Одесі 30 грудня 1937 року. Реабілітований в 1989 році.

Праці:

1. Охороняйте хижих птахів!/ Б. Є. Волянський// Южная охота. – 1923. – № 4 – 5. – С. 18 - 19.
2. Осіння фауна птахів Одеської округи/ Б. Є. Волянський// Южная охота. – 1924. – № 4. – С. 22 - 24.
3. Кількісний підрахунок гніздових птахів Олександрійського ставка під Одесою/ Б. Є. Волянський // Український мисливець та рибалка. – 1927. – № 4. – С. 38 - 39.
4. Хом'як на Херсонщині (*Cricetus cricetus nehringi* Matschie)/ Б. Є. Волянський // Вісник природознавства. – 1928. – № 3 – 4. – С. 197 - 198.

Джерела:

1. Загороднюк І. Богдан Волянський – яскрава постать української зоології 1920 – 1930-х років// Вісник Львівського університету. Серія біологічна. – 2015. – Вип. 69. – С. 3 - 19.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 –

1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 289, 352, 384, 389.

Воробейчик

Арон Іцкович

Педагог, публіцист

А. І. Воробейчик народився 20 квітня 1893 року в Ризі.

В 1913 році закінчив Ризьку чоловічу російську гімназію. У 1916 – 1918 роках навчався на фізико-математичному факультеті Юр'ївського університету.

У Ризі займався педагогічною діяльністю: викладав на вечірніх курсах товариства «Кармел», в 1-й єврейській школі, Єврейському народному університеті, на курсах шкільних педагогів.

В 1924 – 1926 роках викладав єврейську мову і літературу в Харківському педагогічному технікумі.

З 1926 року працював викладачем в Одеському єврейському педагогічному технікумі. Від 1927 року був науковим співробітником Музею єврейської культури імені Менделе Мойхер-Сфорима в Одесі. Займався літературною діяльністю, друкувався в журналах «Одесер арбетер», «Проліт», «Штерн».

В 1929 – 1930 роках викладав єврейську мову і літературу на єврейському відділенні факультету соціального виховання Одеського інституту народної освіти, а згодом – в Одеському інституті соціального виховання.

У липні 1941 року був мобілізований до лав Червоної Армії. Не повернувся з фронту.

Джерела:

1. Арон Воробейчик/ Л. Флят // МИГДАЛЬ. – 2010. – 03.12// <https://skolas.samou.ru/page15.php>
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 290.

Гельперн

Єрухим Гіршевич

Історик

Є. Г. Гельперн народився 2 (14) квітня 1875 року у Вільно.

Закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету.

В Одеському реальному училищі св. Павла читав курс з іудейського віроучення.

У 1921 – 1926 роках викладав суспільствознавчі дисципліни в Одеському інституті народної освіти.

В подальшому працював в Одеському державному хіміко-фармацевтичному інституті, Одеському сільськогосподарському інституті.

Джерела:

1. Одеське училище св. Павла// Вікна - Одеса// <https://viknaodessa.od.ua/old-photo/?odesskoye-uchilishche-sv-pavla>
2. Гельперн Ерухим Гиршевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 78.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 213, 214, 290, 342.

Гладка

Світлана Никифоровна

Музикознавець

С. Н. Гладка народилася в 1942 році в Алтайському краї.

Закінчила музично-педагогічний факультет Одеської державної консерваторії Одеської державної консерваторії імені А. В. Нежданової.

У 1975 році захистила дисертацію «Процес формування співочих навичок у молодших школярів (1 – 2 класи)» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

На кафедрі музики та співів Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського завідувала секцією теорії та історії музики.

В 1977 – 1988 роках завідувала кафедрою методики музичного виховання, співів та хорового диригування.

З 1993 року обіймала посаду доцента кафедри методики музичного виховання та хорового диригування Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. Единство эмоциоанльного и рационального в музыкально-эстетической деятельности/ С. Н. Гладкая // Проблемы эмоционального и рационального в дидактике: Сборник материалов международной конференции. – Одесса, 1992.
2. Містеріальні концепції в музиці/ С. Н. Гладка // Миротворча діяльність

школи і ВУЗу: Збірник наукових праць у 2 ч. – Ч. 1. – Рівне, 1997.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 155.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ І. А. Болдирев та інші. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 122 - 123.

Гладовський

Феоктіст Іванович

Суспільствознавець

Ф. І. Гладовський народився в 1893 році у Новоград-Волинському повіті Волинської губернії.

Закінчив духовне училище.

Учасник Першої світової війни.

В 1922 – 1924 роках викладав основи радянського будівництва та історію в Одеському інституті народної освіти.

У грудні 1941 року в Свердловській області був засуджений до 10 років перебування у виправному трудовому таборі.

Праці:

1. Избирательная кампания 1929 г. в Узбекской ССР/ Ф. Гладовский// Советское строительство. – Москва, 1929. – № 5 (34). – С. 166 - 169.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 183, 217, 291.
2. Книга пам'яті//
[https://ru.openlist.wiki/Гладовский_Феоктист_Иванович_\(1893\)](https://ru.openlist.wiki/Гладовский_Феоктист_Иванович_(1893))

Гольденберг

Євген Ернестович

Фізіолог

Є. Е. Гольденберг народився 21 лютого 1896 року в Одесі.

Закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету.

Працював доцентом в Одеському державному медичному інституті, був співробітником Науково-дослідної кафедри морфології та фізіології.

У 1921 – 1926 роках викладав фізіологію в Одеському інституті народної освіти.

Праці:

1. К вопросу об обращении рядов Hofmiester'a / Е. Э. Гольденберг. – Москва: Гос. ин-т нар. здравоохранения им. Пастера, 1926. – 16 с.

Джерела:

1. Гольденберг Евгений Эрнестович // Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 88.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 291, 342.

Горісс

Людовик Арсенійович

Мовознавець

Л. А. Горісс народився 22 березня 1859 року у Франції (муніципалітет Ландрасі).

У Франції здобув вищу освіту.

Був викладачем французької мови Одеського інституту шляхетних дівчат, 2-ї жіночої гімназії.

В 1920 – 1930 роках викладав французьку мову та літературу в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Горисс Людовик Арсеньевич // Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 90.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 291, 339, 357, 364.
3. Список должностных лиц Одессы – Министерство народного просвещения// https://rodovoyegnezdo.narod.ru/Kherson/1901_Odessa_narprosv.htm

Гупалов
Леонід Трохимович

Лінгвіст

Л. Т. Гупалов народився 18 серпня 1922 року в с. Довжанка Одеської губернії.

В 1940 році був призваний на службу до Червоної Армії. З липня 1941 року до січня 1945 року знаходився в німецькому полоні. З квітня до грудня 1945 року служив у 153-му запасному стрілецькому полку. Лейтенант адміністративної служби.

У 1950 році закінчив Одеський педагогічний інститут іноземних мов. Вчителював.

З вересня 1963 року до липня 1982 року викладав німецьку мову в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни 2 ступеня, медалями.

Джерела та література:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института - участниках Великой Отечественной войны/ Авт.-сост. Б. К. Бабенко, К. А. Бондаренко, В. Г. Орищенко; Редкол.: Б. В. Сермеев (руков.) и др. – Одесса: Маяк, 1990. – С. 62 - 63.
2. Пам'ять народу // https://pamyat-naroda.ru/heroes/podvig-chelovek_yubileinaya_kartoteka1518573772

Гурін
Руслан Сергійович

Педагог

Р. С. Гурін народився 18 квітня 1977 року в селищі Сарата Одеської області.

У 1999 році закінчив фізико-математичний факультет Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. До 2002 року навчався в аспірантурі при кафедрі педагогіки.

В 2004 році працював асистентом кафедри методики фізики, у 2005 – 2011 роках – асистентом кафедри педагогіки, а в 2011 – 2023 роках обіймав посаду доцента кафедри педагогіки Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

У 2005 році захистив дисертацію «Підготовка майбутніх учителів гуманітарного профілю до використання НІТ у навчальному процесі

загальноосвітньої школи» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. В 2011 році присвоєно звання доцента.

З 2023 року є доцентом кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Праці:

1. Теорія і методика професійної освіти: Навчальний посібник / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін. – Київ: Знання, 2012. – С. 390 с.
2. Критерії та показники підготовленості майбутніх учителів до професійної діяльності: акмеологічний аспект/ Р. С. Гурін, О. М. Яцій// Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – 2020. – Вип. 73, т. 1. – С. 82 - 93.
3. Професійне становлення майбутніх фахівців в умовах цифровізації освіти/ Р. С. Гурін// Наука і техніка сьогодні. – 2023. – № 14. – С. 368 - 379.
4. From the experience of teaching the course «Theoretical and methodological problems of psychology» to the magistrates of psychology/ Р. С. Гурін // Наука і техніка сьогодні. – 2024. – № 8. – С. 604 - 613.

Джерела:

1. Гурін Р. С.: Особова справа // Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Гурьєв

Петро Матвійович

Інженер

П. М. Гурьєв народився 31 січня (12 лютого) 1880 року в Ростові-на-Дону.

У 1901 році закінчив Ростовське реальне училище, а в 1914 році – механічне відділення Харківського технологічного інституту із званням «інженер-технолог».

З 1927 року в Одеському залізничному технікумі читав курс лекцій з вантажопідйомних машин.

В 1927 – 1930 роках викладав вступ до сучасної техніки в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 292, 352, 357.
2. Гурьєв Пётр Матвеевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 100.

3. Науково-технічна бібліотека НТУ «Харківський політехнічний інститут»// <https://library.kpi.kharkov.ua/uk/graduate/GurievPM>

Гусак

Семен Іванович

Філолог

С. І. Гусак народився в 1879 році.

Вищу освіту здобув у Сорбонні (Франція).

В 1925 – 1930 роках викладав українську мову в Одеському інституті народної освіти.

У 1930-х роках був викладачем кафедри іноземних мов Одеського державного університету.

Помер в 1956 році.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 292.
2. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015)/ Гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 311.

Дебела

Жанна Михайлівна

Музикознавець

Ж. М. Дебела народилася 2 лютого 1939 року в м. Лубни Полтавської області.

У 1966 році закінчила Одеську державну консерваторію імені А. В. Нежданової.

В 1966 – 1972 роках працювала викладачем кафедри музики та співів Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського, завідувала секцією хорового диригування.

У 1977 році захистила дисертацію «Формування самостійності студентів в процесі навчання диригуванню на музично-педагогічному факультеті» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом присвоєно вчене звання доцента.

Брала участь у роботі Науково-методичної комісії з питань музичного виховання при Міністерстві освіти СРСР. В 1984, 1986 роках була автором програм з диригування та методики викладання диригування.

В подальшому обіймала посаду доцента кафедри методики музичного виховання та хорового диригування Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. Пошуки шляхів розвитку творчої особистості студентів у процесі диригентської підготовки/ Ж. М. Дебела// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 1998. – Вип. 6 - 7. – С. 76 - 79.
2. Студентські вокальні ансамблі як засіб удосконалення хормейстерської підготовки майбутнього вчителя музики/ Ж. М. Дебела// Педагогічні науки: Збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ, 2001. – С. 10 - 17.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 158 - 159.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ І. А. Болдирєв та інші. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 122 - 123.

Доброва

Тетяна Георгіївна

Економіст

Т. Г. Доброва народилася в 1953 році в Одесі.

У 1975 році закінчила обліковий факультет Одеського інституту народного господарства.

В 1989 захистила дисертацію «Агропромислова інтеграція як фактор розвитку відносин власності» на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. У 1992 році було присвоєно вчене звання доцента.

До 2022 року викладала у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського, обіймала посади доцента та завідувача кафедри політичних наук, доцента кафедри політичних наук і права.

З 2022 року працює в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, обіймає посаду доцента кафедри економіки та підприємництва.

Нагороджена знаком «Відмінник освіти України».

Праці:

1. Особливості торговельно-економічного співробітництва України з країнами Вишеградської групи/ Т. Г. Доброва// Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – 2016. – № 21, вип. 8. – С. 26 - 30.
2. Деіндустріалізація економіки в контексті економічної безпеки України/ Т. Г. Доброва // Економіка і суспільство. – Мукачево, 2017. – Вип. 12. – С. 86 - 92.
3. Мале підприємництво в нормах податкового права України / Т. Г. Доброва // Менеджмент підприємницької діяльності: навчальний посібник для професійної підготовки військовослужбовців ЗС України звільнених у запас. – Вип. 9. – Одеса: ВД «Гельветика», 2020. – С. 19 - 57.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 160 - 161.
2. Доброва Тетяна Георгіївна// Одеський національний університет імені І. І. Мечникова// <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/kafedry-ta-insh-istrukturni-pidrozdily/theor-ecomon/staff/5820-dobrova-tetyana-georgijivna>

Єгоровська

Раїса Олександрівна

Санітарний лікар

Р. О. Єгоровська народилася 1 (13) березня 1878 року в Подільській губернії.

У 1904 році закінчила Санкт-Петербурзьку жіночу медичну академію.

Працювала лікарем у Вологодській губернії, на Далекому Сході, а з 1910 року – у Санкт-Петербурзькому інституті експериментальної медицини та в хіміко-бактеріологічній лабораторії. Здобувши спеціалізацію санітарного лікаря, до 1914 року працювала у Шадринському повіті Пермської губернії. В 1917 році брала участь в організації Пермського університету.

В 1922 – 1937 роках працювала в Одесі на кафедрі епідеміології Одеського медичного інституту, санітарним лікарем в Одеському курортному управлінні та дієтологом в міському відділі охорони здоров'я.

У 1927 – 1928 роках викладала основи дитячої та шкільної гігієни в Одеському інституті народної освіти.

Від 1937 року працювала лікарем-дієтологом у Ялті.

Автор понад 20 опублікованих праць.
Загинула в Криму в 1943 році.

Праці:

1. Земская медицина в Шадринском уезде Пермской губернии с 1870 по 1910 г. Краткий очерк ее развития / Р. А. Егоровская. – Шадринск: тип. Дорониная, 1912. – 68 с.
2. Пимокатный промысел в Шадринском уезде Пермской губернии / Р. А. Егоровская. – Санкт-Петербург: Тип. МВД, 1913. – 36 с.

Джерела

1. Егоровская Раиса Александровна // <https://kray.yugovalib.ru/site/event?id=94>
2. Егоровская Раиса Александровна // Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 122.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 149, 293, 351.

Ємельянов

Іван Олександрович

Математик

І. О. Ємельянов народився в 1884 році.

Закінчив Казанський учительський інститут.

В 1923 – 1925 роках викладав математику і був завідувачем робітничого факультету в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 139, 294.

Жарков

В'ячеслав Григорович

Педагог

В. Г. Жарков народився 8 січня 1942 року в с. Карпове Смоленської області (РРФСР).

У 1965 році закінчив факультет фізичного виховання та спорту Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1968 році був призначений начальником спортивно-оздоровчого табору Одеського педагогічного інституту.

В 1974 році захистив дисертацію «Всмоктувальна функція травного апарату під впливом плавання» і здобув науковий ступінь кандидата біологічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

Працював на кафедрах фізичного виховання, спорту, дефектології та фізичної реабілітації, обіймав посаду доцента, завідував кафедрою спорту. У 1991 – 2006 роках був заступником декана факультету фізичного виховання, заступником директора інституту фізичного виховання та реабілітації Південноукраїнського педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Нагороджений знаком «Відмінник освіти України».

Помер у 2011 році в Одесі.

Праці:

1. Некоторые аспекты социальной реабилитации инвалидов с помощью физической культуры/ Б. Г. Шеремет, А. П. Романчик, В. Г. Жарков// Некоторые вопросы реабилитации и пути их решения. – Н. Новгород, 2006. – С. 40 - 43.

Джерела:

1. Випускники Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник/ В. М. Букач. – Ч. 3. – Одеса: ПНПУ, 2022. – С. 20 - 21.

Зазубович

Олександр Мартинович

Педагог

О. М. Заzubович народився 17 (29) серпня 1862 року у Вітебську.

Закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету.

У 1913 році був директором Олександрівського учительського інституту в Тифлісі.

В 1923 – 1924 роках викладав історію, педагогіку на факультеті соціального виховання Одеського інституту народної освіти, очолював підготовчі курси.

Джерела:

1. Заzubович Александр Мартынович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 133.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 116, 294.

Іванова

Наталія Іванівна

Математик

Н. І. Іванова народилася 20 вересня 1887 року в Болграді Бессарабської губернії.

Закінчила фізико-математичний факультет Одеських вищих жіночих курсів при Новоросійському університеті.

Працювала обчислювачем в Одеській державній геофізичній обсерваторії.

У 1922 – 1928 роках викладала методику викладання математики в Одеському інституті народної освіти.

В 1930-х роках працювала в Одеському державному педагогічному інституті, викладала в болгарському секторі.

В подальшому обіймала посаду доцента в Одеському державному університеті.

Померла в 1948 році.

Джерела:

1. Іванова Наталия Ивановна// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 147.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 295.

Камінський

Фортунат Вікторович

Філолог

Ф. В. Камінський народився 23 лютого 1881 року в Кишиневі.

Закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету.

В 1923 – 1930 роках викладав історію російської літератури в Одеському інституті народної освіти.

Був викладачем робітничого факультету Одеського політехнічного інституту.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 296.
2. Каминский Фортунат Викторович // Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 159.

Кир'яков

Павло Олексійович

Фізик

П. О. Кир'яков народився 10 (22) березня 1882 року в Єрвані.

У 1921 – 1923, 1925 – 1930 роках був асистентом, викладачем кафедри фізики Одеського інституту народної освіти. Проводив практичні заняття, керував педагогічною практикою.

Викладав фізику в Одеському електротехнікумі зв'язку.

Досліджував явища дифракції, провідності розчинів під впливом коротких хвиль.

Джерела:

1. Кирьяков Павел Алексеевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленінград: АН СССР, 1928. – С. 169.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 286,332, 343, 352, 381.

Кіпріанов

Андрій Іванович

Хімік

А. І. Кіпріанов народився 4 (16) липня 1896 року в Харківській губернії.

У 1919 році закінчив Харківський університет.

В 1927 – 1928 роках був науковим співробітником науково-дослідної кафедри органічної хімії Одеського інституту прикладної хімії та викладав органічну хімію в Одеському інституті народної освіти.

У 1938 – 1941 роках очолював Інститут хімії Харківського університету.

В 1940 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора хімічних наук. В тому ж році присвоєно звання професора.

У 1942 – 1945 роках обіймав посаду директора Об'єднаного інституту хімії Академії Наук УРСР.

В 1945 році був обраний дійсним членом Академії Наук УРСР, в 1946 – 1948 роках виконував обов'язки віце-президента.

У 1945 – 1972 роках працював в Інституті органічної хімії Академії Наук УРСР, в 1945 – 1960 роках обіймав посаду директора, а в 1961 – 1972 роках завідував відділом кольору і будови органічних сполук. Одночасно в 1944 – 1960 роках викладав в Київському державному університеті.

Є засновником наукової школи ціанових барвників. Автор понад 230 наукових праць.

Нагороджений орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани», медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.». Лауреат Сталінської премії 3 ступеня 1942 року. В 1057 році присвоєно звання «Заслужений діяч науки Української РСР».

Помер 29 вересня 1972 року в Києві. Похований на Байковому кладовищі.

Праці:

1. Химия боевых отравляющих веществ/ А. И. Киприанов. – Харьков: Научная мысль, 1929. – 93 с.
2. Электронная теория в органической химии/ А. И. Киприанов. - 2-е испр. и доп. издание. – Киев: АН УССР, 1949. – 172 с.
3. Цвет и строение циановых красителей/ А. И. Киприанов. – Киев: Наукова думка, 1979. – 666 с.

Джерела:

1. Кіпріанов Андрій Іванович/ О. І. Толмачів// Енциклопедія Сучасної України/ Ред. кол.: І. М. Дзюба та ін. – Т. 13: Киї – Кок. – Київ: ІЕД НАНУ, 2001. – 711 с.
2. Киприанов Андрей Иванович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 168.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 296.

Клименко Юхим Филимонович

Хімік

Ю. Ф. Клименко народився 24 грудня 1839 року в Акермані.

У 1863 році закінчив відділ природничих наук фізико-математичного факультету Московського університету зі ступенем кандидата.

В 1864 – 1871 роках вчителював у Катеринославі та Одесі.

У 1871 році був прийнятий на посаду лаборанта хімічної лабораторії Новоросійського університету.

В 1872 році захистив магістерську дисертацію, а у 1879 році – докторську дисертацію.

З 1873 року працював доцентом кафедри хімії Новоросійського університету. З 1879 року обіймав посаду екстраординарного професора, а в 1881 – 1890 роках – посаду ординарного професора. Викладав неорганічну, аналітичну, фізичну хімію.

Від 1902 року очолював Ботанічний сад університету.

У 1921 – 1922 роках викладав хімію в Одеському інституті народної освіти.

Помер в 1922 році в Одесі.

Праці:

1. Материалы по истории молочной и пировиноградной кислоты/ Е. Ф. Клименко// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1879. – Т. 6, вып. 1. – С. 1 - 13.
2. О производных паракрилевой и гидракрилевой кислот/ Е. Клименко, М. Рафалович// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1893. – Т. 18, вып. 1. – С. 17 - 24.

Джерела:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 3: К – П. – 2-ге вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 63 - 64.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 153, 297, 344.

Ковальов

Терентій Григорович

Хімік

Т. Г. Ковальов народився 8 (20) листопада 1887 року в с. Калинівка Єлисаветградського повіту Херсонської губернії.

У 1927 – 1930 роках був викладачем хімії, вів практичні заняття з хімічної технології в Одеському інституті народної освіти.

Викладав фізичну хімію в Одеському технікумі прикладної хімії.

Джерела:

1. Ковалев Терентий Григорьевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 521.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 297, 353, 357.

Коломійченко

Ольга Федорівна

Філолог

О. Ф. Коломійченко народилася в 1942 році в Київській області.

В 1969 році закінчила російське відділення філологічного факультету Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького, а в 1980 році – українське відділення філологічного факультету Одеського державного університету імені І. І. Мечникова.

У 1991 році захистила дисертацію «Навчання української орфографії в умовах близькоспорідненого білінгвізму» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

Працювала на кафедрі української мови і літератури, на кафедрі слов'янського мовознавства Одеського педагогічного інституту – Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, обіймала посаду доцента.

Праці:

1. До проблеми підвищення правописної грамотності учнів / О. Ф. Коломійченко // Українська мова і література в школі. – 1990. – № 4. – С. 63 - 69.
2. Ще раз про поліпшення орфографічної грамотності учнів / О. Ф. Коломійченко // Українська мова і література в школі. – 1991. – № 4. – С. 13 - 17.
3. Курсові та дипломні роботи в педагогічному вузі: Методичні рекомендації для студентів / За ред. О. Ф. Коломійченко. – Одеса: ПДПУ, 2004. – 37 с.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1. // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 5 - 6. – С. 133.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / І. А. Болдирєв та інші. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 173.

Комаровський

Абрам Семенович

Хімік

А. С. Комаровський народився 23 листопада (5 грудня) 1866 року в Одесі.

У 1892 році закінчив політехнічний технікум у Цюриху (Швейцарія). Працював у Бернському університеті і лабораторії професора С. Костанецького, де синтезував бензорезорцин.

В 1893 році здобув науковий ступінь доктора філософії.

З 1897 року працював в Одеській центральній лабораторії Міністерства фінансів, контролював технологію виробництва у спиртовій та виноробній промисловості.

У 1917 – 1920 роках викладав у Новоросійському університеті, на обіймав посаду доцента. Одночасно до 1931 року був професором Одеського хіміко-фармацевтичного інституту.

В 1921 – 1923 роках викладав хімію в Одеському інституті народної освіти, обіймаючи посаду професора.

З 1931 року працював в Українській філії Науково-дослідного інституту рідкіснометалевої промисловості (Одеса).

Помер 25 травня 1956 року в Одесі.

Праці:

1. Перекиси берилля/ А. С. Комаровский// Журнал Русского физико-химического общества. Химическая часть. – 1913. – Т. 45, вып. 4. – С. 608 - 613.
2. Об окислении уксусной кислоты/ А. С. Комаровский, А. И. Гандельман// Журнал научно - исследовательских кафедр в Одессе. – 1924. – Т. 1, № 8 - 9. – С. 72 - 74.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 1: Природничі Науки. 1865 – 1965. – Ч. 3. Хіміки/ Упорядн. Т. І. Олейникові. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 46 - 48.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 282, 297, 335.

Коншин

Олександр Юлійович

Хімік

О. Ю. Коншин народився 8 (20) липня 1876 року в Катеринославі.

У 1903 році закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету і був залишений для підготовки до професорського звання при кафедрі хімії.

В 1906 – 1920 роках працював у Новоросійському університеті, з 1912 року обіймав посаду приват-доцента. В той же час викладав на Одеських вищих жіночих курсах.

У 1920 – 1936 роках завідував кафедрою хімії (органічної, неорганічної, аналітичної і фізичної) в Одеському медичному інституті. За сумісництвом в

1928 – 1933 роках працював в Одеському індустріальному інституті та в 1929 – 1936 роках – в Одеському інституті інженерів водного транспорту.

В 1921 – 1922 роках викладав в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора.

Вчене звання професора присвоєно в 1924 році, а науковий ступінь доктора хімічних наук без захисту дисертації – в 1932 році.

Помер 17 жовтня 1936 року в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Праці:

1. Влияние среды на скорость реакций некоторых катодов с фенилгидразином/ А. Коншин, П. Петренко-Критченко// Журнал Русского физико - химического общества. – 1903. – Т. 35, вып. 3. – С. 404 - 406.
2. О легкости образования кольчатых соединений/ А. Коншин, П. Петренко-Критченко// Журнал Русского физико - химического общества. – 1905. – Т. 37, вып. 8. – С. 1127 - 1134.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 1: Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 8: Хіміки /Упоряд. Т. І. Олейникові. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 49 - 50.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 297, 343.

Коростіянець

Тамара Петрівна

Математик

Т. П. Коростіянець народилася в 1951 році в Мелітополі.

У 1973 році закінчила фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1992 році захистила дисертацію «Підготовка студентів до формування наукових понять учнів» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

До 2023 року працювала на кафедрі математики і методики її навчання Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. Досвід вільної освіти в освітніх установах/ Т. П. Коростіянець//

- Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2011. – № 1 - 2. – С. 20 - 24.
2. Теоретичні питання професійної підготовки майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін/ Т. П. Коростіянець// Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2011. – № 3 - 4. – С. 44 - 48.
  3. До постановки індивідуальних освітніх траєкторій студентів у вищій школі/ Т. П. Коростіянець// Інноваційна педагогіка . – 2019. – Т. 2. – С. 9 - 12.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 174.

Корсаков

Олег Михайлович

Педагог

О. М. Корсаков народився в 1922 році у Тверській губернії.

В 1939 – 1941 роках навчався в Чкаловському авіаційному училищі.

У 1941 – 1946 роках служив у лавах Червоної Армії, учасник війни з нацистськими загарбниками.

В 1950 році закінчив Львівський інститут фізичної культури і почав викладати в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

У 1951 – 1953 роках виконував обов'язки декана факультету фізичного виховання і спорту.

В подальшому працював в Інституті фізичної культури у м. Фрунзе (Киргизька РСР), Кишинівському технікумі фізичної культури (Молдавська РСР).

Нагороджений орденом Червоної зірки, медалями.

Джерела:

1. Корсаков Олег Михайлович: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / І. А. Болдирєв та інші. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 67.

Косолапова

Олімпіада Федорівна

Художник

О. (Ольга) Ф. Косолапова - Стоянова народилася в 1889 році.

Закінчила Київське художнє училище. Живописець.

Член Спілки художників СРСР. Учасниця художніх виставок з 1930-х років, в тому числі «Виставка етюдів та малюнків одеських художників» (1936 рік), «Мистецтво Радянської України» (1936 рік), «Ювілейна виставка художників УРСР 1917 – 1937» (1938 рік), «8-а Українська художня виставка» (1945 рік), «9-а Українська художня виставка» (1947 рік).

У 1925 – 1930 викладала образотворче мистецтво в Одеському інституті народної освіти.

Твори зберігаються в Національному художньому музеї в Києві, Сімферопольському художньому музеї, Севастопольському художньому музеї.

Померла в 1968 році.

Твори:

1. Пейзажи: «Весна в Криму», «На озері».
2. Картина «Академік».

Джерела:

1. Стоянова-Косолапова Олімпіада (Ольга) // L`ARTgallery// https://lartgallery.ua/uk_collection/kartyna-stoyanova-kosolapova-o.f.-na-ozeri-2045
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 149, 298, 352, 357.

Костанді

Георгій Васильович

Математик

Г. В. Костанді народився 22 квітня (4 травня) 1882 року в Одесі.

У 1912 році закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету, а в 1913 році – Вищі педагогічні курси.

В 1912 – 1920 роках викладав математику в Одеському реальному училищі В. Жуковського, а в 1920-х роках – в Одеських морському та будівельному технікумах.

У 1921 – 1923 роках був викладачем математики в Одеському інституті народної освіти.

В 1929 – 1941 роках обіймав посаду професора кафедри математики Одеського індустріального інституту. У 1938 – 1941, 1944 – 1951 роках був доцентом кафедри математики Одеського інституту інженерів цивільного та комунального будівництва. В 1930 – 1937 роках обіймав посади професора і завідувача кафедри математики, а в 1952 – 1960 роках – доцента кафедри вищої математики і теорії механіки Одеського технологічного інституту.

У 1938 році захистив дисертацію «Елементарні доведення теореми про прості числа в арифметичній прогресії» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук.

Помер в 1968 році.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Природничі науки. Вип. II. 1946 – 2010. – Ч. 2. Математики. Механіки/ Упоряд. І. Е. Рікун. – Одеса: НДНБ, 2010. – С. 101 - 102.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 145, 298, 332, 343, 381.

Костюхіна

Лілія Василівна

Педагог

Л. В. Костюхіна народилася в 1950 році в Одесі.

В 1971 році закінчила музично-педагогічний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

У 1990 році захистила дисертацію «Емоційне стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів ПТУ засобами супутньої музики» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

В 1988 – 2021 роках працювала у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського, з 1992 року обіймала посаду доцента кафедри теорії і методики дошкільної освіти .

Померла 30 жовтня 2021 року в Одесі.

Праці:

1. Вплив функціональної музики на характер взаємовідносин між дітьми дошкільного віку/ Л. В. Костюхіна// Наука і освіта. – 2008. – № 6. – С. 90 - 93.
2. Використання функціональної музики в навчально-виховному процесі сучасної початкової школи/ Л. В. Костюхіна, О. Л. Ващенко// Наука і освіта. – 2009. – № 3. – С. 107 - 110.
3. Розвиток особистості дошкільника в музичній діяльності/

Л. В. Костюхіна// Наука і освіта. – 2012. – № 7. – С. 55 - 58.

Джерела:

1. Бібліографічний показник наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 175.

Крижанівський

Антон Васильович

Філолог

А. В. Крижанівський народився 2 (14) лютого 1852 року в Київській губернії.

Працював викладачем російської мови і літератури та інспектором реального училища св. Павла в Одесі. Був одним із організаторів 1-ої чоловічої недільної школи для робочих.

Мав чин статського радника.

У 1921 – 1922 роках викладав українську мову в Одеському інституті народної освіти.

В подальшому працював в Одеському хіміко-фармацевтичному інституті та Одеському технікумі прикладної хімії.

Помер в 1932 році в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Джерела:

1. Крыжановский Антон Васильевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 199.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 189, 298, 343.
3. Одесское второе кладбище// <https://sites.google.com/view/2cmentarz/алфавитный-указатель/к/кр/крыжановские-пс>

Крокос

Володимир Іванович

Геолог, палеонтолог

В. І. Крокос народився 14 (26) червня 1889 року в Одесі.

У 1912 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету і почав працювати лаборантом кафедри геології.

В 1921 – 1926 роках викладав теорію світознавства в Одеському інституті народної освіти. Одночасно в 1922 – 1927 роках працював в Одеському сільськогосподарському інституті, обіймав посаду професора, завідував кафедрою геології і ґрунтознавства.

У 1927 році захистив дисертацію «Матеріали для характеристики четвертинних відкладень східної та південної України» на здобуття наукового ступеня доктора геолого-мінералогічних наук.

В 1927 році переїхав до Києва, де керував відділом палеонтології Інституту геологічних наук Академії Наук УРСР, завідував кафедрою геології і палеонтології Київського університету, в якому став першим деканом геолого-географічного факультету.

Основні наукові дослідження стосуються питань теоретичної геології, регіональної геології, палеонтології. Удосконалив методику вивчення лесів. Проводив гідрогеологічні дослідження й вивчив ґрунти на півдні України. Є автором понад 80 наукових праць.

Пішов з життя 28 листопада 1936 року. Похований в Києві.

Праці:

1. Геологические наблюдения в бассейне Тилигула/ В. И. Крокос// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1912. – Т. 39. – С. 1 - 12.
2. Некоторые данные по геологии Тираспольского уезда Херсонской губернии/ В. И. Крокос// Геологический вестник. – 1916. – Т. 2, № 2. – С. 57 - 64.
3. Геологическое строение Одесского региона/ В. И. Крокос. – Одесса: Изд. Наркомзема Украины, 1923. – 14 с.
4. Четвертинні поклади Одеського регіону/ В. І. Крокос// Українські геологічні вісті. – 1924. – С. 2. – С. 2 - 11.
5. Курс палеонтології. Т. 1. Безхребетні/ В. І. Крокос. – Харків; Київ: Держсільгоспвидав, 1931. – 216 с.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний покажчик. – Вип. 1. Природничі Науки. 1865 – 1945. – Ч. 1. Геологи. Географи/ Упорядн. Л. М. Бур'ян. – Одеса: ОДНБ, 1994. – С. 37 - 42.
2. Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії наук 1914 – 1930: Хронологічний розпис змісту/ Упорядн. Л. О. Жирнова. – Одеса: ОДНБ, 1999. – С. 31.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 147, 258, 298, 332, 343, 357, 368, 391.

Кулев

Георгій Опанасович

Фізик

Г. О. Кулев народився 6 (18) квітня 1880 року в Бессарабській губернії. Закінчив Одеський інститут народної освіти.

У 1924 – 1928 роках вів практичні заняття з фізики та завідував фізичним кабінетом в Одеському інституті народної освіти.

В подальшому викладав в Одеському державному університеті, обіймав посаду доцента.

Помер 17 грудня 1943 року в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Джерела:

1. Кулев Георгий Афанасьевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 204.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 299, 352, 357.

Лілієнблум

Абрам Мойсейович

Хімік

А. М. Лілієнблум народився 31 липня 1880 року в Одесі.

Навчався у Новоросійському університеті.

Входив до Одеської організації єврейської секції КП(б)У.

У 1927 – 1930 роках викладав неорганічну хімію в Одеському інституті народної освіти.

З 1930 року був викладачем єврейського сектору в Одеському інституті соціального виховання та Одеському державному педагогічному інституті.

В подальшому працював в Одеському державному університеті.

Праці:

1. Взрывчатые вещества/ А. Лилиенблум. – Одесса: Всеукргосиздат, 1922. – 60 с.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 300, 349, 352.
2. Лілієнблум А.// <https://bid.northauction.ru/auction/267-48/lot-284-лиленблум-а/>

3. Лилиенблум Абрам Моисеевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 222.
4. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє / І. А. Болдирєв та ін. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 50.

Лозинський **Сергій Осипович**

Педагог

С. О. Лозинський народився 10 (22) листопада 1882 року в Києві. Закінчив юридичний факультет Київського університету.

В 1923 – 1928 роках викладав соціальну педагогіку, педагогію та соціологію в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора.

Брав активну участь у роботі Одеського будинку вчених. Завідував кабінетом соціальної педагогіки Одеського губернського відділу освіти.

Репресований. Розстріляний у жовтні 1938 року в Одесі.

Праці:

1. Коллективы беспризорных и их вожаки: сборник статей С. О. Лозинського, Н. П. Велецкой, А. В. Уласовой. – Харьков: Культ.-просвет. изд. «Труд», 1926. – 127 с.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 154, 250, 259, 274, 300, 345.
2. Лозинський Сергей Осипович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 226.
3. Лозинський Сергій Осипович (1882) // Відкритий список// [https://ru.openlist.wiki/лрзинский_Сергей_Осипович_\(1882\)](https://ru.openlist.wiki/лрзинский_Сергей_Осипович_(1882))

Луцький **Василь Павлович**

Педагог

В. П. Луцький народився 4 квітня 1903 року в с. Жабокричка на Вінничині.

У 1923 році закінчив педагогічні курси, а у 1929 році – історичне відділення Одеського інституту народної освіти. Навчався в аспірантурі при Одеському державному університеті.

В 1949 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

У 1923 – 1925 роках вчителював у Вінницькій області. В 1938 – 1930 роках був вчителем історії залізничної трудової школи № 7 м. Одеси.

В 1930 році служив у лавах Червоної Армії.

Протягом 1931 – 1937 років викладав педагогіку в Одеському інституті соціального виховання, Одеському педагогічному інституті.

В 1937 – 1941 роках працював на кафедрі педагогіки Одеського державного університету, в 1941 – 1944 роках обіймав посаду старшого викладача і одночасно був начальником військової кафедри.

Протягом 1944 – 1951 років працював у Станіславському учительському інституті. Був старшим викладачем, доцентом, завідувачем кафедри педагогіки та психології. У 1948 – 1950 роках обіймав посаду заступника директора з навчально-наукової роботи.

Згодом завідував кафедрою педагогіки Сумського державного педагогічного інституту.

Джерела:

1. Смирнов В. А. Реквием XX века: В 5-ти частях с эпилогом. – Ч. 3/ В. А. Смирнов. – Изд. второе, доп. и испр. – Одесса: Астропринт, 2016. – С. 316.
2. Луцький Василь Павлович// Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника// <https://pnu.edu.ua/> луцький-василь-павлович-1948-1950

Льовшин

Олександр Михайлович

Фізіолог рослин

О. М. Льовшин (Левшин) народився 10 (22) жовтня 1875 року в Курській губернії.

Навчався в Московському та Київському університетах.

Захистивши дисертацію «Про опір деревини при фільтрації у зв'язку з теорією руху води в рослині», здобув ступінь магістра ботаніки.

Очолював кафедру ботаніки Київських вищих жіночих курсів, був завідувачем кафедри ботаніки Саратовського університету.

В 1921 – 1922 роках викладав ботаніку в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора.

У 1920-х роках працював у Науковому інституті селекції в Києві, обіймав посаду заступника директора. Завідував секцією селекції і цитології Науково-дослідної кафедри біології сільськогосподарських рослин.

В 1930 – 1940 роках завідував кафедрою фізіології ті біохімії рослин Київського університету, був старшим науковим співробітником Інституту ботаніки Академії Наук УРСР.

Помер 16 липня 1947 року в Києві. Похований на Лук'янівському кладовищі.

Праці:

1. До методики обробки даних польового досвіду/ О. М. Льовшин// Журнал Інституту ботаніки ВУАН. – 1934. – № 9. – С. 49 - 55.
2. До теорії первинного органічного синтезу, властивого зеленій рослині/ О. М. Льовшин// Наукові записки Київського університету, Біологічний збірник. – 1935. – № 1 - 2. – С. 49 - 72.
3. Залежність зміни маси підземної та надземної частини *Beta vulgaris* L. від площі живлення/ О. М. Льовшин// Журнал Інституту ботаніки Академії наук УРСР. – 1937. – № 12. – С. 129 - 142.

Джерела:

1. Левшин Александр Михайлович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 218.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 282, 299, 344.
3. Кафедра біології рослин// ННЦ «Інститут біології та медицини»// <https://biomed.knu.ua/institute-activity/educational/kafedry/kafedra-plant-biology/history.html>
4. Історія Національної академії наук України. 1941 – 1945: Частина 2. Додатки/ Ред. кол. О. С. Онищенко (голов. ред.) та інші. – Київ: НБУВ, 2007. – С. 276.

Лященко

Олександр Іванович

Педагог

О. І. Лященко народився в 1883 році.

Навчався на фізико-математичному факультеті Новоросійського університету.

У 1920 – 1928 роках викладав столярну справу на факультеті соціального виховання Одеського інституту народної освіти, завідував майстернями інституту.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 120, 301, 339, 344, 365.

Магазинер

Семен Іонович

Історик

С. І. (Шлеме Йоханович) Магазинер народився у 1913 році в Балті.

В 1936 році закінчив історичний факультет Одеського державного університету. До 1939 року там само навчався в аспірантурі.

У червні 1939 року здобув науковий ступінь кандидата історичних наук, а в жовтні 1939 року присвоєно вчене звання доцента.

До 1941 року викладав в Одеському державному педагогічному інституті.

В 1941 – 1946 роках перебував у лавах Червоної Армії, воював проти нацистських загарбників у складі частини 3-го Українського фронту.

У 1946 – 1963 роках працював на кафедрах нової історії, марксизму-ленінізму, історії КПРС Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

Нагороджений орденом Червоної Зірки, медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.», «За оборону Кавказу».

Праці:

1. Балканская война 1912 г. И общественно-политические течения в России/ С. Магазинер// Труды исторического факультета Одесского государственного университета. – 1939. – Том 1. – С. 119 - 130.
2. Балканські війни 1912 – 1913 рр. і агресивні прагнення Німеччини./ С. І. Магазинер// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1957. – Т. XVII. Випуск історико-філологічний. – С. 27 - 48.
3. Подготовка Великой Октябрьской социалистической революции в Одессе (март – июль 1917 г.)/ С. И. Магазинер// Ученые записки Одесского государственного педагогического института им. К. Д. Ушинского. – 1957. – Т. XIX. Кафедры истории КПСС и политической экономии. – С. 21 - 37.
4. Вивчення історії рідного краю/ С. І. Магазинер//Український історичний журнал. – 1964. – № 4. – С. 132 - 134.

Джерела:

1. Магазинер Семен Іонович: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Мануйлович

Софія Андріанівна

Актриса

С. А. Мануйлович (Бондарчук) народилася 1 (13) жовтня 1892 року в Чернігівській губернії.

У 1917 році закінчила Музично-драматичну школу М. Лисенка в Києві.

В 1919 – 1922 роках була акторкою Житомирського драматичного театру, а в 1922 – 1926 роках – театру «Березіль».

У 1926 – 1934 роках працювала викладачем Одеського музично-драматичного інституту, а в 1927 – 1930 роках викладала техніку художнього читання в Одеському інституті народної освіти.

В 1928 – 1930 роках організувала та була художнім керівником Одеського театру юного глядача. У 1934 – 1936 роках працювала в Театрі юного глядача та Центральному театрі ляльок в Москві, в 1936 – 1939 роках – в Миколаївському театрі юного глядача.

Померла 12 серпня 1971 року в Одесі.

Джерела:

1. Мануйлович Софія Андріанівна/ М. Г. Лабінський// Енциклопедія Сучасної України/ Ред. кол.: І. М. Дзюба та інші. – Т. 19: Малиш – Медицина.– Київ: ІЕД НАНУ, 2018. – 687 с.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 149, 301, 352.

Мелік-Меграбов

Авак Меграбович

Фізіолог

А. М. Мелік-Меграбов народився 10 (22) грудня 1881 року в Тифлісі.

У 1909 році закінчив медичний факультет Новоросійського університету, де працював з 1910 року.

Під час Першої світової війни був військовим лікарем.

В 1919 році захистив дисертацію «Про механізм анафілаксії».

У 1922 – 1953 роках був завідувачем кафедри нормальної фізіології Одеського медичного інституту, а в 1953 – 1955 роках – професором кафедри патологічної фізіології.

В 1921 – 1922 роках викладав в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора.

У 1927 році присвоєно вчене звання професора, а 1939 році здобув науковий ступінь доктора медичних наук.

Організатор та у 1928 – 1953 роках був головою Одеської філії Українського товариства фізіологів, біохіміків та фармакологів.

Помер 24 червня 1955 року в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Праці:

1. К вопросу о газообмене сердечной мышцы/ А. М. Мелик-Меграбов // Физиологический журнал СССР им. И. Сеченова. – 1934. – Т. XVII, № 1. – С. 89 - 95.
2. К механизму пульсовой волны/ А. М. Мелик-Меграбов // Всесоюзный съезд физиологов, биохимиков, фармакологов, 7-й: доклады. – Москва: Медгиз, 1947. – С. 436 - 439.

Джерела:

1. Мелік-Меграбов Авак Меграбович/ К. К. Васильєв// // Енциклопедія Сучасної України/ Ред. кол.: І. М. Дзюба та ін. – Т. 20: Медична – Мікоян. – Київ: ІЕД НАНУ, 2018. – 687 с.
2. Мелик-Меграбов Авак Меграбович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 252.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 282, 302, 345.

Мільман

Ісай Самойлович

Медик

І. С. (Шломович) Мільман народився 13 (25) травня 1880 року в м. Акерман Бессарабської губернії.

Закінчивши в 1899 році гімназію, протягом 2 років вивчав філософію в Берліні та Геттінгені.

У 1908 році закінчив медичний факультет Новоросійського університету і працював земським лікарем на Волині. Потім стажувався в Німеччині.

З 1912 року працював у лікарнях Одеси, інституті удосконалення лікарів. Одночасно навчався на історико-філологічному факультеті Новоросійського університету. Викладав в Одеському медичному інституті.

У 1921 – 1923 роках викладав логіку та філософію в Одеському інституті народної освіти. Обіймав посаду професора.

В 1923 році був обраний професором та завідувачем кафедри дерматовенерології Смоленського університету.

У 1924 – 1931 роках завідував кафедрою у Середньоазіатському медичному інституті в Ташкенті.

Від 1931 році працював в Дніпропетровському медичному інституті, у 1935 – 1949 роках завідував кафедрою шкіряних та венеричних хвороб.

Помер в 1957 році.

Джерела:

1. Исай Самойлович Мильман// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 256.
2. Дюдюн А. Д., Федотов В. П. Итогрия кафедры кожных и венерических болезней Днепрпетровской государственной медицинской академии (1916 – 2007)//Дерматология. Косметология. Сексопатология. – 2007. – № 1 - 4 (10). – С. 13 - 18
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 282, 302, 345.

Міттельштейнер

Ернест Осипович

Лінгвіст

Е. О. Міттельштейнер народився у 1864 році в Ліфляндській губернії.

Закінчив Ризьку класичну гімназію, а в 1887 році – Дерптський університет.

Від 1897 року був інспектором реального училища Мазінга у Москві.

У 1906 – 1915 роках обіймав посаду директора реального училища святого Павла в Одесі. Був членом піклувальної ради жіночого комерційного училища Південно-руського німецького товариства, головою педагогічної ради жіночої гімназії Маєвської, викладачем німецької та французької мов.

Мав чин статського радника.

В 1920 – 1922 роках викладав німецьку мову в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Е. О. Міттельштейнер// <http://elib.shpl.ru/ru/nodes/44779-mittelshteyner-ernest-osipovich-nechaeva-anna-mihaylovna-nechaeva-elizaveta-lvovna#mode/grid/page/1/zoom/7>
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 225, 302, 340, 344, 365.

Непочатих

Никифор Федорович

Історик

Н. Ф. Непочатих народився у 1914 році в Курській губернії.

В 1939 році закінчив історичний факультет Ленінградського політико-просвітницького інституту імені Н. К. Крупської.

Перебував на партійній роботі в Алтайському краї. Викладав у Свердловській та Кишинівській партійних школах.

У 1953 році здобув науковий ступінь кандидата історичних наук. В 1955 році присвоєно вчене звання доцента.

В 1954 – 1960 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, завідував кафедрами марксизму-ленінізму, історії КПРС.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр».

Праці:

1. Политико-просветительная работа в поле на уборке урожая/
Н. Ф. Непочатых// Красный Крым. – 1939. – Июль.
2. Победа колхозного строя и организационно-хозяйственное управление колхозов Молдавской АССР в реорганизационный период/
Н. Ф. Непочатых// Ученые записки Одесского государственного педагогического института им. К. Д. Ушинского. – 1957. – Т. XIX. Кафедры истории КПСС и политической экономии. – С. 38 - 59.

Джерела:

1. Непочатих Никифор Федорович: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Нечаєва

Лариса Володимирівна

Музикознавець

Л. В. Нечаєва народилася в 1958 році в Одесі.

Закінчила Одеське музичне училище та Одеський державний педагогічний інститут імені К. Д. Ушинського.

У 1991 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Працювала на кафедрі музично-інструментальної підготовки Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, обіймала посаду доцента.

Праці:

1. Тренінг емоційно-вольової сфери як засіб удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів до взаємодії з учнями/ Л. В. Нечаєва// Наука і освіта. – 1998. – № 4 - 5. – С. 63 - 65.
2. До питання про структуру та зміст готовності студентів до взаємодії з учнями/ Л. В. Нечаєва// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2000. – № 8 - 9. – С. 49 - 52.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 187.

Ниринська

Єлизавета Осипівна

Економіст

Є. О. Ниринська народилася 18 (30) травня 1897 року в Одесі.

Працювала заступником директора Одеської державної публічної бібліотеки.

У 1927 – 1928 роках викладала політичну економію в Одеському інституті народної освіти. Займалася бібліографією марксизму, питаннями теорії вартості.

В 1930-х роках обіймала посаду заступника директора Науково-дослідного інституту економіки Академії наук Української РСР.

Заарештована та 17 жовтня 1939 року була засуджена на 3 роки заслання в Акмолінську область. Реабілітована 13 липня 1956 року.

Померла 21 березня 1981 року.

Праці:

1. Теоретики социал-фашизма о переходом периоде/ Е. Ниринская// Под знаменем марксизма. – 1931. – № 7 - 8. – С. 51 - 73.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 146, 149, 221, 281, 303, 353, 357.
2. Ниринская Елизавета Осиповна// Наука и научные работники СССР. –

Ч. 6. – Ленинград: АН ССРСР, 1928. – С. 283.

3. Нирина Елизавета Осиповна// Открытый список// [https://ru.openlist.wiki/Нирина_Елизавета_Осиповна_\(1897\)](https://ru.openlist.wiki/Нирина_Елизавета_Осиповна_(1897))
4. Рикун И. Э. Время больших ожиданий. И больших разочарований: 20-е годы прошлого века в истории ОННБ имени М. Горького// Наукова бібліотека: стратегія інноваційного розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 180-річчю ОННБ імені М. Горького. – Одеса: ОННБ, 2010. – С. 179.// <https://www.calameo.com/read/0011840243dcf92db543a>

Овсяний

Василь Костянтинівич

Інженер

В. К. Овсяний народився 11 листопада 1879 року в Полтавській губернії.

Закінчив Санкт-Петербурзький технологічний інститут.

У 1910 – 1917 роках працював викладачем математики у Глухівській жіночій гімназії та Глухівському учительському інституті.

В 1924 – 1925 роках викладав історію виробництва в Одеському інституті народної освіти.

Репресований. 20 вересня 1940 року був засуджений до 7 років ув'язнення. Реабілітований у 1992 році.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 303.
2. Овсяний В. К.// <https://glukhov-gymnasien.com/genskayagymnasien?id=274>

Озернюк

Тимофій Степанович

Інженер

Т. С. Озернюк народився 18 серпня 1911 року в с. Тридуби Херсонської губернії.

Отримав вищу технічну освіту.

В 1932 – 1940, 1941 – 1942 роках служив у лавах Червоної Армії. Воював з нацистськими загарбниками в інженерно-саперному батальйоні у складі Приморської армії. Капітан запасу.

В 1957 – 1972 роках працював в Одеському держаному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, обіймав посаду асистента кафедри загальнотехнічних дисциплін.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни 2-го ступеню, медаллю «За оборону Одеси», «За обону Севастополя», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Трагічно загинув у жовтні 1972 року. Похований на Новоміському (Таїровському) кладовищі в Одесі.

Праці:

1. Статистический анализ вспомогательного времени, связанного с технологическими переходами токарных операций/ Т. С. Озернюк, А. П. Волощенко, Р. А. Георгалин// Научные записки Одесского политехнического института. – 1961. – Т. 35. – С. 43 - 57.

Джерела:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института - участниках Великой Отечественной войны/ Авт.-сост. К. Б. Бабенко, К. А. Бондаренко, В. Г. Орищенко; Редкол.: Б. В. Сермеев (руков.) и др, – Одесса: Маяк, 1990. – С. 87.
2. Озернюк Тимофій Степанович// <https://pamyat-naroda.ru/heroes/person-hero82361016/>

Оксман

Еммануїл Григорович

Археолог, історик літератури

Е. Г. Осман народився 3(15) січня 1899 року у Вознесенську.

У 1924 році закінчив Одеський інститут народної освіти.

Навчався в аспірантурі при Одеському історико-археологічному музеї.

З 1925 року проводив семінарські заняття з краєзнавства на курсах підвищення кваліфікації вчителів при Одеському інституті народної освіти.

Брав участь в археологічних експедиціях на о. Березань, в Ольвії. Під час наукового відрядження до Ленінграду працював в Державному Ермітажі, Державній академії матеріальної культури.

З січня 1927 року працював в Одеській публічній бібліотеці.

В 1929 – 1930 роках викладав в Одеському інституті народної освіти.

Протягом 1920-х років брав участь у діяльності археологічної секції Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії Наук.

У 1931 році був вперше засуджений на 10 років ув'язнення. Достроково звільнився в 1924 році. В 1937 році був вдруге заарештований та засуджений

за «контрреволюційну діяльність». Звільнився в 1947 році. Реабілітований у 1990 році.

Помер в 1961 році в Москві. Похований на Хімкінському кладовищі.

Праці:

1. До життєпису Р. Г. Судковського/ Е. Оксман// Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії наук. – Ч. 4 - 5./ Відп. ред. С. Дложевський. – Одеса: Вид. Одес. коміс. краєзнав. при ВУАН, 1930. – С. 159 - 160.
2. Література по справах охорони пам'яток матеріальної культури: Бібліографічний список/ Е. Оксман// Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії наук. – Ч. 4 - 5./ Відп. ред. С. Дложевський. – Одеса: Вид. Одес. коміс. краєзнав. при ВУАН, 1930. – С. 181 - 184.

Джерела:

1. Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник. – К.: ІУ НАНУ, 2018. – С. 491 - 492.
2. Історія української бібліотечної справи в іменах (кінець ХІХ ст. – 1941 р.): Матеріали до біобібліографічного словника / Авт.-уклад. Л. В. Гарбар; ред. кол.: Л. А. Дубровіна (голова) та ін. – Київ: НБУВ, 2017. – С. 328.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 44, 52, 145, 304.

Павлов

Павло Миколайович

Хімік

П. М. Павлов народився 22 січня (3 лютого) 1872 року в області Війська Донського.

У 1898 році закінчив природознавче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету з дипломом першого ступеню.

Займався викладацькою діяльністю у середніх навчальних закладах.

В 1913 році захистив магістерську дисертацію «Вплив поверхневої енергії на гілотропні перетворення твердої кристалічної речовини» і став працювати приват-доцентом Новоросійського університету. З 1917 року обіймав посаду професора професором, з 1919 року завідував кафедрою фізичної і колодної хімії.

У 1915 році відкрив першу в Одесі фізико-хімічну лабораторію. В 1918 році захистив докторську дисертацію «Про молекулярний стан чистих рідин».

В 1921 – 1922 роках викладав в Одеському інституті народної освіти.

Працював в Одеському фізико-хіміко-математичному інституті, Одеському інституті народного господарства, Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова.

Помер 12 листопада 1953 року в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Праці:

1. О термодинамическом потенциале химических элементов и их соединений/ П. Н. Павлов// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1905. – Т. 27. – С. 109 - 134.
2. К вопросу о поверхностной энергии ребер кристалла/ П. Н. Павлов// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1914. – Т. 39. – С. 133 - 139.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 1: Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 3: Хіміки/ Упорядн. Т. І. Олейникова. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 67 - 69.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 146, 304, 344.

Панченко

Михайло Семенович

Географ

М. С. Панченко народився в 1850 році в місті Акерман Бессарабської губернії.

Закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету.

Викладав математику в 3-ій чоловічій гімназії, 1-й Маріїнській гімназії міста Одеси. В 1910 році став співзасновником та директором загальноосвітньої гімназії.

Мав чин статського радника.

Склав магістерський іспит з фізичної географії.

Працював у Новоросійському університеті, з 1904 року був приват-доцентом кафедри фізичної географії фізико-математичного факультету.

У 1921 – 1922 роках викладав в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора.

Праці:

1. Погода и ее предвидение по местным признакам/ М. С. Панченко. – Одесса: Одесск. отд. Изд-ва Наркомзема Украины, 1922. – 52 с.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 –

- 1930 pp.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 197, 282, 304, 345.
2. Генеалогічний форум// <https://forum.vgd.ru/1408/90942/>
  3. Гимназия М. С. Панченко// <https://all.archodessa.com/all/bolshaya-arnautskaya-9/>
  4. Список должностных лиц Одессы – Министерство народного просвещения// https://rodovoyegnezdo.narod.ru/Kherson/1901_Odessa_narprosv.htm

Педанов

Федір Іванович

Історик

Ф. І. Педанов народився в 1885 році.

Закінчив історико-філологічний факультет Санкт-Петербурзького університету.

До 1920 року викладав історію в Одеській чоловічій гімназії М. С. Панченко, в реальному училищі Св. Павла. В подальшому працював на Одеських трьохрічних педагогічних курсах.

З 1 лютого 1923 році був зарахований до штату викладачів Одеського інституту народної освіти. В 1923 – 1927 роках завідував Ісаєвським українським відділенням інституту.

У 1930-х роках викладав в Одеському державному університеті.

Помер в 1961 році.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 pp.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 49, 106, 116, 305.
2. Гимназия М. С. Панченко// <https://all.archodessa.com/all/bolshaya-arnautskaya-9-ua/>
3. Лютеранський квартал// http://obodesse.at.ua/publ/ljuteranskij_kvartal/1-1-0-96

Петров

Євген Петрович

Педагог

Є. П. Петров народився в 1954 році в місті Дрезден (Німецька Демократична Республіка).

В 1976 році закінчив Краснодарський державний інститут фізичної культури.

У 1988 році захистив дисертацію «Розробка та обґрунтування методики поточного контролю в процесі підготовки веслярів на байдарках і каное» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Викладав у Південноукраїнському державному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського, обіймав посаду доцента кафедри спорту.

Працював в Одеській державній морській академії.

Праці:

1. Народная гребля: Практическое руководство и программа курса: Пособие/ Е. П. Петров, А. В. Крячко. – Одеса: Моряк, 1992. – 83 с.
2. Профессионально-прикладная физическая подготовка: Гребля на военно-морских шлюпках: Пособие/ Е. П. Петров. – Одеса: ОГМА, 1995. – 21 с.
3. Профессионально-прикладная физическая подготовка: Гребная подготовка на военно-морских ялах: Учебное пособие/ Е. П. Петров, Д. А. Соколов. – Одесса: Друк, 2001. – 44 с.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 5 - 6. – С. 138 - 139.

Петухова

Тетяна Анатоліївна

Педагог

Т. А. Петухова народилася в 1974 році в м. Арциз Одеської області.

В 1996 році закінчила художньо-графічний факультет Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

У 2010 році захистила дисертацію «Підготовка майбутніх учителів до формування безпеки життєдіяльності в учнів основної школи» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом присвоєно вчене звання доцента.

До 2023 року викладала у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського, обіймала посади доцента кафедри технологічної та професійної освіти, завідувача кафедри, декана художньо-графічного факультету.

Від 2023 року працює у Фаховому коледжі Міжнародного гуманітарного університету, завідує цикловою комісією зі спеціальності «дизайн».

Праці:

1. Основи охорони праці: Посібник/ Т. А. Петухова. – Одеса: ПНПУ, 2013. – 123 с.
2. Безпека життєдіяльності в освітянському просторі/ Т. А. Петухова// Наука і освіта. – 2015. – № 4. – С. 153 - 158.
3. Теоретико-методологічні підходи до технологічної освіти/ Т. А. Петухова// Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2018. – № 2. – С. 182 - 188.
4. Застосування технологій нуш у підготовці майбутніх вчителів технологій / Т. А. Петухова // Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. – Одеса: Університет Ушинського, 2022. – С. 161-164.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 229.

Підлипський

Порфірій Вікторович

Філолог

П. В. Підлипський народився 13 (25) серпня 1877 року в Шуйському повіті Владимирської губернії.

Навчався у Санкт-Петербурзькому історико-філологічному інституті.

У 1925 – 1928 роках викладав російську мову та літературу, методику викладання мови та літератури в Одеському інституті народної освіти. Керував педагогічною практикою студентів факультету професійної освіти.

Здобув науковий ступінь кандидата філологічних наук та вчене звання доцента.

В 1944 – 1958 роках обіймав посаду доцента кафедри російської літератури Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. Изучение на уроках русского языка видовых форм русского глагола

в школах с украинским языком обучения/ П. В. Подлипский// Научные записки Одесского государственного педагогического института им. К. Д. Ушинского. – 1957. – Вып. XVI: В помощь учителю средней школы. – С. 17 - 26.

Джерела:

1. Подлипский Порфирий Викторович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 316.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невідомого експерименту: монографія, - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 305, 354.

Плохіх

Віктор Володимирович

Психолог

В. В. Плохіх народився 9 травня 1966 року в Харкові.

У 1989 році закінчив Харківський авіаційний інститут. Працював на виробництві.

В 1992 – 2012 роках викладав в Українській інженерно-педагогічній академії.

У 1999 році захистив дисертацію «Антиципаційні функції оперативної пам'яті у діяльності льотчика» на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. В 2012 році, захистивши дисертацію «Психологічні механізми часової регуляції діяльності людини», здобув науковий ступінь доктора психологічних наук. У 2015 році присвоєно вчене звання професора.

В 2013 – 2016 роках обіймав посаду професора кафедри педагогічної та вікової психології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

З 2016 року працює на кафедрі загальної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Як науковець вивчає психологію часової регуляції діяльності, психологічні особливості інтернет-адиктів.

Праці:

1. Временная детерминация творческого процесса/ В. В. Плохих// Наука і освіта. – 2012. – № 9. – С. 170 - 174.
2. Особливості прийняття рішення студентами у стані помірнього стресу/ В. В. Плохіх, Д. Кавердюк// Наука і освіта. – 2025. – № 1. – С. 30 - 41.

Джерела:

1. Плохіх Віктор Володимирович / С. М. Симоненко // Енциклопедія Сучасної України / Редкол.: І. М. Дзюба та інші. – Київ: ІЕД НАНУ, 2025. // <https://esu.com.ua/article-892009>

Придаткевич

Роман Павлович

Музикознавець, композитор

Р. П. Придаткевич народився 1 червня 1895 року в м. Живець (Польща).

В 1913 році закінчив музичний інститут імені М. Лисенка у Львові по класу скрипки. До 1915 року в Музичній академії у Відні вивчав композицію та теорію музики.

У 1920 – 1921 роках викладав теорію та практику співу в Одеському інституті народної освіти, працював в Театральному інституті імені М. Кропивницького в Одесі.

З 1923 року жив у США. Був співорганізатором української консерваторії в Нью-Йорку, концертмейстером, заступником диригента оперної компанії імені Гілберта, професором штатного коледжу м. Меррей. З 1930 року виступав як скрипаль у США, Канаді.

Автор симфонії «Тополя» (за поемою Т. Шевченка), інструментальних творів «Українська сюїта», «Подільська сюїта», «Гуцульська сюїта», «Українська рапсодія» та інших.

Помер 17 жовтня 1980 року у штаті Кентуккі (США).

Джерела:

1. Дитиняк М. Українські композитори: Біобібліографічний довідник. – № 14. – Едмонтон: Канадський інститут українських студій, 1986. – С. 113 - 114.// <https://dn790003.ca.archive.org/0/items/14dyty/14dyty.pdf>
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 307, 340.

Проскуров

Василь Анатолійович

Медик

В. А. Проскуров народився 18 серпня 1924 року в Луганську.

У 1950 році закінчив Одеський медичний інститут. Лікар-інфекціоніст.

До 1957 року служив військовим лікарем.

В 1957 – 1972 роках викладав в Одеському медичному інституті імені М. І. Пирогова.

У 1962 році захистив дисертацію «Порушення з боку серцево-судинної системи при хворобі Боткіна та їх довготривалість. (Електрокардіологічні та баллістокардіографічні дослідження» на здобуття наукового ступеня

кандидата медичних наук. Захистивши в 1971 році дисертацію «Клінічна характеристика стафілококових захворювань, їх імунотерапія і профілактика», здобув науковий ступінь доктора медичних наук. Присвоєно вчене звання професора.

З 1972 року працював в Одеській клінічній інфекційній лікарні.

В 1970-х роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

Помер 5 березня 2004 року в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Праці:

1. Стафилококковые инфекции/ В. А. Проскуров. – Москва: Знание, 1974. – 63 с.
2. Коварный стафилококк/ В. А. Проскуров. – Москва: Знание, 1980. – 64 с.
3. Клиника и лечение стафилококковых заболеваний/ В. А. Проскуров. – Москва: Медицина, 1974. – 159 с.
4. Стафилококковые инфекции: борьба и профилактика / В. А. Проскуров. – Москва : Знание, 1984. – 63 с.

Джерела:

1. Проскуров Василь Анатолійович/ К. К. Васильєв// Енциклопедія Сучасної України/ Ред. кол.: І. М. Дзюба та ін. – Київ: ІЕД НАНУ, 2025// <https://esu.com.ua/article-891293>
2. Медичний факультет// Університет Ушинського// <https://pdrpu.edu.ua/pro-medychnu-fakultet>

Пуріц

Іда Йосипівна

Педагог

І. Й. Пурці народилася 2 (14) липня 1963 року в Одесі.

Закінчила гімназію.

В 1920 – 1930 роках була викладачем трудового навчання, організації дитячої праці, завідувала швейною майстернею в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Пуриц Ида Осиповна // Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 335.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія, - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 148, 149, 307, 332, 334, 345, 348, 365, 381.

Райх

Альберт Іванович

Математик

А. І. Райх народився в 1904 році в селищі Гросс-Лібенталь Одеського повіту Херсонської губернії.

Закінчив Одеський інститут народної освіти, де згодом навчався в аспірантурі у професора І. Ю. Тимченка.

Викладав математику на німецькому відділенні Одеського педагогічного інституту, обіймав посаду доцента.

У 1934 році засуджений по справі німців-освітян.

Джерела:

1. Смирнов В. А. Реквием XX века: в 5-ти ч. – Ч. 5. – Одесса: Астропринт, 2011. – С. 509 – 516, 520, 534, 635.
2. Генеалогічний форум//
<https://forum.vgd.ru/post/1259/143149/p4688418.htm>

Распопов

Микола Іванович

Математик

М. І. Распопов народився 16 (28) жовтня 1880 року в Бердянську.

Закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету.

В 1928 – 1930 роках викладав математику, методику викладання математики в Одеському інституті народної освіти.

Працював помічником управляючого Одеського торгово-промислового технікуму.

Джерела:

1. Распопов Николай Иванович// Наука и научные работники СССР. – Ч. – 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 341.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 316, 307.

Рахманін

Олександр Капітонович

Інженер

О. К. Рахманін народився 16 (28) березня 1887 року в Санкт-Петербурзі. Закінчив Санкт-Петербурзький технологічний інститут.

У 1927 – 1929 роках викладав механічну технологію в Одеському інституті народної освіти.

Працював в Одеському технікумі прикладної хімії, де викладав теплотехніку.

Джерела:

1. Рахманин Александр Капитонович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 342.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 307, 353.

Рутковська-Мільгевська

Віра Леонідівна

Мінералог

В. Л. Рутковська-Мільгевська народилася 23 серпня (4 вересня) 1892 року в Павловську під Санкт-Петербургом.

Закінчила фізико-математичний факультет Одеських вищих жіночих курсів.

В 1921 – 1922, 1928 – 1930 роках була викладачем Одеського інституту народної освіти, вела практичні заняття з мінералогії.

Працювала в Одеському хіміко-фармацевтичному інституті, Одеському технікумі прикладної хімії.

У 1935 році була затверджена у вченому званні доцента.

Викладала в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова. З 1945 року обіймала посаду доцента кафедри мінералогії і кристалографії.

Досліджувала питання мінералогії, кристалографії, вугілля України.

Померла 4 квітня 1977 року в Одесі.

Джерела:

1. Мильгевская-Рутковская Вера Леонидовна // Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 256.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 149, 308, 346, 354.

3. Науки про Землю в Одеському (Новоросійському) університеті/
Є. А. Черкез, Я. М. Біланчин, Є. Н. Красеха та інші. – Одеса:
Астропринт, 2010. – С. 78.
4. Дело № 1407: Рутковская Вера Леонидовна//
https://www.ras.ru/vivernadskyarchive/3_actview.aspx?id=2124
5. Мильгевская (Рутковская) Вера Леонидовна// Familio//
<https://familio.org/surnames/b4c30070-d1b6-4165-9556-ebce2d6cf8ab>

Рутман

Мойсей Аронович

Математик

М. А. Рутман народився 21 травня 1917 року в Одесі.

У 1934 році закінчив фізико-математичний факультет Одеського державного університету і почав там працювати на кафедрі математичного аналізу.

В 1939 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук. У 1950 році присвоєно вчене звання доцента.

У 1944 – 1949 роках викладав в Одеському інституті інженерів морського транспорту.

В 1949 – 1990 роках працював в Одеському гідрометеорологічному інституті, з 1958 року завідував кафедрою математики і механіки.

У 1961 році захистив дисертацію «Операторні керування в лінійному напівпорядному просторі та спектральні ознаки обмеженості рішень для деяких систем диференціальних рівнянь із приватними похідними» на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук. Згодом присвоєно вчене звання професора.

Одночасно в 1954 – 1958 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, у 1947 – 1951 роках та з 1964 року – в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова, в 1965 – 1972 роках – в Одеському електротехнічному інституті зв'язку, де в 1965 – 1968 роках завідував кафедрою вищої математики.

Автор біля 40 опублікованих праць.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Помер 10 грудня 1990 року в Одесі.

Праці:

1. Критерий ограниченности решений для линейных дифференциальных уравнений с частными производными, обладающих старшим членом/
М. А. Рутман// Доклады Академии Наук СССР. – 1962. – Т. 147, № 4. –

С. 789 - 792.

2. Об ограниченности решений некоторых линейных уравнений в частных разностях/ М. А. Рутман// Доклады Академии Наук СССР. – 1962. – Т. 159, № 2. – С. 273 - 275.
3. Интегральное представление функций, образующих ряд Маркова/ М. А. Рутман // Доклады Академии Наук СССР. – 1965. – Т. 164, № 5. – С. 989 - 992.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 2: Природничі науки. 1946 – 2010. – Ч. 2: Математики. Механіки/ Упоряд. Е. І. Ріку. – Одеса: ОННБ, 2010. – С. 216 - 219.

Самойленко

Олена Петрівна

Математик

О. П. Самійленко народилася 24 жовтня 1922 року в м. Полоцьк в Білорусії.

Під час нацистської навали у 1942 – 1945 роках перебувала у лавах Червоної Армії, служила у складі частин Південно-Західного, 2-го та 3-го Українських фронтів. Лейтенант.

В 1950 році закінчила фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

Протягом 1950 – 1978 років працювала асистентом, старшим викладачем кафедр математики, вищої математики, геометрії Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

Нагороджена орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня, медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Джерела:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института - участниках Великой Отечественной войны/ Авт.- сост. К. Б. Бабенко, К. А. Бондаренко, В. Г. Орищенко; Редкол.: Б. В. Сермеев (руков.) и др. – Одесса: Маяк, 1990. – С. 96.
2. Викладачі Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник/ В. М. Букач. – Ч. 2. – Одеса: КЦВ, 2026.

Свириденко
Зінаїда Іванівна

Лінгвіст

З. І. Свириденко народилася 23 червня 1887 року в Калишській губернії. Мовознавчу освіту здобула в Німеччині.

У 1924 – 1930 роках викладала німецьку мову на робітничому факультеті Одеського інституту народної освіти.

Працювала в Одеському політехнічному інституті.

Джерела:

1. Свириденко Зинаида Ивановна// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 369.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 152, 225, 309, 354.

Селінов

Валентин Іванович

Історик

В. І. Селінов народився в 1876 році у Таврійській губернії.

В 1901 році закінчив історико-філологічний факультет Київського університету.

До 1919 року викладав у навчальних закладах Катеринослава, Києва.

У 1919 році переїхав до Одеси і працював у губернському відділі професійної освіти.

В 1921 – 1930 роках викладав в Одеському інституті народної освіти курс методики суспільствознавства та історії. З 1927 року обіймав посаду професора.

Працював у педагогічній секції Одеського наукового товариства при Всеукраїнській Академії Наук, редагував екскурсійний відділ збірки «Одеса та Одещина».

У 1930 – 1933 роках викладав в Одеському інституті соціального виховання та Одеському інституті професійної освіти. Був вченим секретарем Одеської державної наукової бібліотеки та Одеської комісії краєзнавства при ВУАН, завідував відділом в Одеському історико-археологічному музеї.

Під час німецько-румунської окупації Одеси викладав в університеті Трансністрії, завідував кафедрою російської історії.

У серпні 1945 року був заарештований і засуджений до ув'язнення.

Помер 16 лютого 1946 року в місцях ув'язнення у Дніпропетровській області. Реабілітований у 1997 році.

Праці:

1. Экскурсия в Ольвию (Методические указания)/В. И. Селинов// Наша школа. – 1924. – № 3. – С. 36 - 39.
2. Воронцовский дворец как культурно-исторический памятник г. Одессы/ В. И. Селинов// Вісник Одеської комісії краєзнавства при УАН. – 1929. – Ч. 4 - 5: Секція соціально-історична. – С. 65 - 74.
3. Одесская государственная научная библиотека (К 110-летию со дня основания)/В. И. Селинов// Большевистское знамя. – 1939. – 28 ноября.

Джерела:

1. Одеські історики. Енциклопедичне видання. – Т. 1 (початок ХІХ – середина ХХ ст.). – Одеса: Друкарський дім, 2009. – С. 342 - 345.
2. Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник. – К.: ІУ НАНУ, 2018. – С. 577 - 580.

Сербінов

Іван Львович

Ботанік

І. Л. Сербінов народився 12 (24) липня 1872 року в Миколаєві.

У 1899 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Санкт-Петербурзького університету.

Викладав у Військово-медичній академії, Санкт-Петербурзькому жіночому медичному інституті. В 1902 – 1911 роках працював у Нікітському та Санкт-Петербурзькому ботанічних садах.

У 1907 році захистив магістерську дисертацію «Організація та розвиток деяких грибів Chytridineae Schroter».

Працював в Санкт-Петербурзькому університеті, обіймав посаду приват-доцента, читав курс з фітопатології.

З 1916 року обіймав посаду приват-доцента в Новоросійському університеті. Від 1918 року викладав в Одеському сільськогосподарському інституті, де згодом обіймав посаду професора. Одночасно працював в Одеському технікумі технології зерна і муки.

В 1921 – 1923 роках викладав ботаніку в Одеському інституті народної освіти.

Помер 26 жовтня 1925 року в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Праці:

1. Болезни северных сельскохозяйственных растений и борьба с ними/ И. Л. Сербинов. – СПб.: Тип. Тренке и Фюсно, 1909. – 150 с.
2. Гнилец пчел и борьба с ним: сущность гнильца, причины его и меры борьбы с ним/ И. Л. Сербинов. – СПб.: Т-во Р. Голике и А. Вильборг, 1910. – 115 с.
3. Прополис (пчелиный клей)/ И. Л. Сербинов. – СПб.: Т-во Р. Голике и А. Вильборга, 1913. – 23 с.
4. Справочный календарь по борьбе с грибными болезнями плодовых, ягодных и огородных растений/ И. Л. Сербинов. – Петроград: Тип. Петроградского градоначальника, 1914. – 88 с.
5. Бактериальные и грибные болезни семян/ Проф. И. Л. Сербинов. – Одесса: Одесск. отд. Изд-ва Нар. ком. зем. Украины, 1922. – 48 с.

Джерела:

1. Сербинов Иван Львович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 374.
2. Гамалія В. М. Діяльність основоположника вітчизняної науки про бактеріальні хвороби рослин І. Л. Сербі нова (1872 – 1925)// Наука і наукознавство. – 2009. – № 1. – С. 179 - 188.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 310, 332, 346.
4. Одесское второе кладбище// <https://sites.google.com/view/2cmentarz/алфавитный-указатель/с/се/сербиновы-мишуренко-пс>

Сермеєва

Аргентина Ростиславівна

Біолог

А. Р. Сермеєва народилася в 1938 році в Ташкентській області Узбецької РСР.

Закінчила хімічний факультет Московського технологічного інституту, біологічний факультет Горьківського педагогічного інституту.

У 1974 році захистила дисертацію «Зміна окисних реакцій крові під впливом індивідуально дозованих фізичних навантажень» на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук. Згодом присвоєно вчене звання доцента.

Від 1982 року до виходу на пенсію викладала в Одеському державному педагогічному інституті – Південноукраїнському державному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського, обіймала посаду доцента кафедри дефектології і фізичної реабілітації.

Праці:

1. Уровень развития статического и динамического равновесия у глухих школьников/ А. Р. Сермеева// Вопросы реабилитации. – Одесса: ПДПУ, 1998. – С. 18.
2. Росто-весовые данные детей 6 - 7 лет в норме и патологии/А. Сермеева// Вопросы реабилитации. – Одесса: ПДПУ, 1999. – С. 47.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 200 - 201.

Синюкова

Олена Миколаївна

Математик

О. М. Синюкова народилася 12 жовтня 1958 року в Одесі.

У 1980 році закінчила фізико-математичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. До 1984 року навчалася в аспірантурі.

В 1984 – 1985 роках була молодшим науковим співробітником кафедри математичного аналізу, у 1985 – 1988 роках – асистентом кафедри геометрії, в 1988 – 1994 роках працювала на кафедрі алгебри та геометрії Одеського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, обіймаючи посади асистента, старшого викладача, доцента.

У 1987 році захистила дисертацію «Метод Хопфа-Бохнера у теорії геодезичних і голоморфнопроективних відображень ріманових просторів» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. В 1992 році присвоєно вчене звання доцента кафедри алгебри та геометрії.

В 1994 – 2016 роках обіймала посаду доцента кафедри алгебри та геометрії, а в 2016 – 2025 роках – посаду доцента кафедри вищої математики і статистики Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. Geodesic uniqueness in the whole of some generally recurrent Riemannian spaces/ E. N. Sinyukova // Journal of Mathematical Sciences. – 2010. – V. 177, № 2. – P. 710 - 715.
2. Some aspects of geometry of tangent bundle induced by invariant approximations of the base affinely connected space/ E. N. Sinyukova// International conference «Modern advances in geometry and topology».

Book of abstracts. – Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2016. – P.45 – 46.

3. Зображення просторових фігур на площині при викладенні евклідової геометрії. Навчальний посібник/ О. М. Синюкова, Л. П. Ладиненко. – Частина 1. – Одеса, Фенікс, 2019. – 486 с.
4. Конструктивні аспекти евклідової геометрії. Тексти лекцій/ О. М. Синюкова. – Одеса: Фенікс, 2022. – 148 с.
5. Зображення просторових фігур на площині при навчанні евклідової геометрії: навчальний посібник/ О. М. Синюкова, О. О. Чепок. – Одеса: Університет Ушинського, 2025. – 493 с.

Джерела:

1. Синюкова О. М.: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ І. А. Болдирев та інші. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 84.

Славянова

Зінаїда Михайлівна

Актриса

З. М. Славянова народилася в 1882 (1884) році в Орловській губернії.

Закінчила Єлецьку жіночу гімназію та Московські педагогічні курси.

Театральну діяльність розпочала у 1903 році в Тамбові. В 1918 році стала головним режисером Самарського міського театру. В Казані створила студію драматичних мистецтв. У 1923 – 1924 роках була режисером та директором, а в 1931 – 1937 роках – головним режисером Смоленського драматичного театру.

В 1924 – 1930 роках працювала в театрах Одеси, Краснодару.

У 1924 – 1925 роках викладала мистецтво мовлення в Одеському інституті народного освіти.

В 1937 – 1940 роках була художнім керівником Ворошиловського та Сімферопольського драматичних театрів.

У 1935 році присвоєно звання «Заслужений артист РРФСР».

Померла 18 січня 1941 року в Москві. Похована на Донському кладовищі.

Праці:

1. Эсеры. Воспоминания/ З. Славянова// Революция 1917 – 1918 гг. в Самарской губернии. – Т. 1. – Самара, 1918. – С. 117 – 125.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 310.
2. Славянова З. М. // TATARICA // <https://tatarica.org/ru/razdely/kultura/iskusstvo/teatr/personalii/slavyanova-zinaida-mihajlovna>

Смирнова

Лариса Олексіївна

Музикознавець

Л. О. Смирнова народилася в 1938 році в м. Іжевськ (РРФСР).

У 1964 році закінчила фортепіанний факультет Одеської державної консерваторії імені А. В. Нежданової.

В 1991 році захистила дисертацію «Принципи відбору учбового матеріалу для професійної підготовки вчителя музики» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

Працювала на кафедрі музики та співів Одеського державного педагогічного інституту, де завідувала секцією фортепіано, а з 1993 року – на кафедрі музично-інструментальної підготовки Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. К вопросу отбора и систематизации учебного материала в исполнительских курсах на музыкально-педагогическом факультете/ Л. А. Смирнова// Специфика и совершенствование инструментальной подготовки на музыкально-педагогическом факультете: Межвузовский сборник научных трудов. – Куйбышев: КГПИ, 1985. – С. 60 - 68.
2. Современная фортепианная музыка для детей в содержании профессиональной подготовки учителя-музыканта: Методическое пособие для студентов музыкально-педагогических факультетов/ Л. А. Смирнова. – Одесса: ОГПИ, 1992. – 25 с.
3. Зміст і структура спецкурсу «Стили та жарти української музики ХХ століття». Методична розробка для студентів музично-педагогічних факультетів/ Л. А. Смирнова// Проблеми виконавської інтерпретації інструментальних творів українських композиторів: Збірник наукових праць. – Суми: СДП, 1995. – С. 6 - 8.
4. Пріоритети сучасної музичної педагогіки у формуванні творчої особистості/ Л. О. Смирнова// Духовність і художньо-естетична культура. Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників. – Т. 17. – Київ: НДІ «Проблеми людини», 2000. –

С. 226 – 233.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 204 - 205.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ І. А. Болдирев та інші. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 126.

Соцька

Олена Петрівна

Педагог

О. П. Соцька народилася 4 липня 1979 року в Одесі.

У 2003 році закінчила факультет дошкільного виховання Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Навчалася в аспірантурі.

В 2008 році захистила дисертацію «Формування емоційно-виразного мовлення старших дошкільників у процесі сприймання творів живопису» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

У 2010 – 2022 роках працювала на кафедрі теорії і методики дошкільної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, обіймала посаду доцента.

Праці

1. Формирование эмоционально-выразительной речи детей старшего дошкольного возраста/ Е. П. Соцкая// Наука і освіта. – 2011. – №. 5. – С. 111 - 114.
2. Генеза еколого-естетичного розвитку особистості дитини раннього віку/ О. П. Соцька, Н. Рамазашвілі// Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2016. – № 1 (108). – С. 74 - 79.
3. Морально-етичні виміри професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти/ О. Соцька// Психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти: Збірник наукових праць. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2022. – С. 97 - 101.

Джерела:

1. Випускники Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник/ В. М. Букач. – Ч. 4. – Одеса: ПНПУ, 2025. – С. 64.

Степанов
Василь Васильович

Геолог

В. В. Степанов народився 25 березня (6 квітня) 1892 року.

Закінчив Одеський інститут народної освіти. В 1925 – 1928 роках навчався в аспірантурі при Науково-дослідній кафедрі геології і географії інституту.

У 1928 – 1930 роках викладав геологію в Одеському інституті народної освіти.

З середини 1930-х років працював в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова, обіймав посаду доцента. Працював в галузі морської інженерної геології, над проблемами боротьби проти зсувів узбережжя Чорного моря.

Помер в 1976 році.

Джерела:

1. Степанов Василий Васильевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 404.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 311, 388.
3. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015)/ Гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 511 - 518.

Стефановський
Олександр Іванович

Астроном

О. І. Стефановський народився 20 жовтня (1 листопада) 1874 року в Сухумі.

Був членом Одеського відділення Російського товариства любителів світознавства. У 1902 році брав участь у створенні 1-ї народної обсерваторії.

В 1904 – 1910 роках був співробітником Одеської метеорологічної обсерваторії.

У 1921 році викладав у морській школі, в 1920-х роках завідував Одеським морським музеєм.

В 1927 – 1928 роках викладав астрономію, метеорологію в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Стефановский Александр Иванович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 405.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 311.
3. Рикун И. Э. Рождение мечты: одесский период жизни В. П. Глушко// <http://www.sai.msu.su/EAAS/rus/doc/Rikun2.pdf>
4. Сытов В. Н. Памяти А. В. Клоссовского (по архивным материалам)// Вестник Гидрометцентра Черного и Азовского морей. Государственная гидрометеорологическая служба Украины. – 2008. – № 15. – С. 19.

Суок

Густав Алоїзович

Музикант

Г. А. Суок народився в 1870 році в Австрії.

Навчався у Віденській консерваторії.

В 1920 – 1922 роках викладав гру на фортепіано в Одеському інституті народної освіти.

Одночасно працював в Одеській державній консерваторії

Помер 25 листопада 1933 року. Похований на 2-му християнському кладовищі в Одесі.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 144, 312, 330, 340, 346.
2. Одесское второе кладбище// <https://sites.google.com/view/2cementarz/указатель-по-годам-смерти/20-век/1930-е-годы/1933>

Тарасевич

Микола Миколайович

Медик

М. М. Тарасевич народився 10 (22) травня 1882 року в Проскурові.

Закінчив медичний факультет Київського університету.

Викладав в Одеському медичному інституті, завідував Одеською педологічною станцією, працював лікарем-педологом дитячої клініки.

У 1923 – 1926 роках викладав педологію, дитячу психологію в Одеському інституті народної освіти, завідував секцією педології на кафедрі педагогіки.

Джерела:

1. Тарасевич Николай Николаевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 415.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 250, 259, 312, 368, 370, 386, 392.

Тишковський

Петро Іванович

Агроном

П. І. Тишковський народився 3 січня 1866 року.

Закінчив Херсонське сільськогосподарське училище, а в 1890 році – Одеське піхотне юнкерське училище.

Учасник Російсько-японської (1904 – 1905 років) та Першої світової війн. Підполковник з 1907 року.

В 1920 – 1922 роках працював асистентом в Одеському інституті народної освіти, вів практичні заняття з городництва та садівництва.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 312, 340, 346.
2. Тишковский Петр Иванович// https://www.ria1914.info/index.php?title=Тишковский_Петр_Иванович

Толпекіна

Галина Миколаївна

Фізик

Г. М. Толпекіна народилася в 1955 році в Березівському районі Одеської області.

У 1976 році закінчила фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1992 році захистила дисертацію «Удосконалення підготовки майбутніх вчителів фізики засобами телебачення» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

До 2020 року працювала на кафедрах методики викладання фізики та мультимедійних засобів навчання, фізики Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. Стратегія навчання фізиці/ Г. Б. Редько, Г. М. Толпекіна// Теорія та Методика навчання математики, фізики, інформатики: Збірник наукових праць: в 3-х т. – Т. 2. – Кривий Ріг: КДПУ, 2001. – С. 290 - 291.
2. Інтеграція як дидактичний принцип в навчанні фізики/ А. Я. Мельникова, Г. М. Толпекіна// Адаптивні технології навчання АЛТ-2019: Матеріали п'ятої міжнародної конференції. – Одеса: ПНПУ, 2019. – С. 90 - 91.

Джерела:

1. Випускники Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник. – Ч. 3. – Одеса: ПНПУ, 2022. – С. 63.

Унгемах

Севастьян Йосипович

Педагог

С. Й. Унгемах народився у 1875 році в с. Йозефсталь Одеського повіту Херсонської губернії.

Закінчив педагогічні курси.

У 1910-х роках працював помічником класного наставника в Одеському реальному училищі св. Павла.

В 1929 – 1930 роках викладав німецьку мову в Одеському інституті народної освіти.

У 1934 році був засуджений по справі німців-освітян.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 225, 314.
2. Генеалогічний форум// Генеалогічний форум// <https://forum.vgd.ru/post/1259/143149/p4688418.htm>
3. Лютеранський квартал// http://obodesse.at.ua/publ/ljuteranskij_kvartal/1-1-0-96
4. Унгемах Севастьян Исифович// https://wolgadeutsche.net/koehler/martirolog_odessa/martirolog_odessa_u.txt

Флоровський

Антоній Васильович

Історик

А. В. Флоровський народився 1 лютого 1884 року в Єлисаветграді.

У 1908 році закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету і був залишений при кафедрі російської історії до підготовки до професорського звання.

З жовтня 1911 року обіймав посаду приват-доцента, а з 1916 року – посаду професора кафедри російської історії Новоросійського університету. Одночасно викладав на Одеських вищих жіночих курсах, в 1917 – 1918 роках – на економічному факультеті Одеського політехнічного інституту.

В 1916 році захистив магістерську дисертацію «Склад Законодавчої комісії 1767 – 1774 рр.».

У 1920 – 1922 роках викладав в Одеському гуманітарно-суспільному інституті, Одеському інституті народного господарства, був директором Одеської публічної бібліотеки

В 1920 – 1922 роках обіймав посаду професора в Одеському інституті народної освіти. У вересні 1922 року був висланий за кордон.

З 1923 року жив і працював у Чехословаччині. Викладав російську історію у Карловому університеті, працював у науково-дослідному інституті Слов'янському інституті.

У 1936 році захистив дисертацію «Чехи і східні слов'яни. Нариси по історії чесько-російських відношень (X – XVIII ст.)» на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук. У 1948 році було присвоєно вчене звання професора.

В одеський період наукової діяльності вивчав проблеми соціальної історії Росії нового часу. У празький період особливу увагу приділяв питання історичної бібліографії та історіографії, розглядав проблему походження Русі в історичному аспекті.

Помер 27 лютого 1968 року у Празі (Чехословаччина).

Праці:

1. Отечественная война и Новороссийский край/ А. Флоровский// Записки Одесского общества истории и древностей. – 1913. – Т. XXXI. – С. 23 - 51.
2. Несколько фактов из истории русской колонизации Новороссии в начале XIX в. / А. Флоровский// Записки Одесского общества истории и древностей. – 1919. – Т. XXXIII. – С. 25 - 40.
3. Освобождение крестьян по проектам губернских комитетов Новороссийского края/ А. Флоровский// Ученые записки Высшей школы г. Одессы. – 1921. – Т. 1, вып. 1. – С. 33 - 57.
4. Российская историческая наука в эмиграции (1920 – 1930)/ А. Флоровский// Труды V съезда Русских академических организаций за границей. – София, 1931. – С. 467 - 484.

Джерела:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – 2-е вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Т. 4: Р - Я. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 333 - 338.

Фрам-Зускін

Мойсей Якович

Географ

М. Я. Фрам-Зускін народився 5 травня 1871 року.

Закінчив Віленський єврейський учительський інститут.

У 1927 – 1930 роках викладав географію, краєзнавство в Одеському інституті народної освіти.

В 1938 році був репресований. Реабілітований у 1989 році.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія, - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 315, 354.
2. Фрам-Зускін М. Я.// Державний архів Одеської області// gov.ua/wp-content/old-files/EL_ARH/fondi_repres-organiv/alfavit/f.pdf

Фріц

Вільгельм Михайлович

Природознавець

В. М. Фріц народився в 1888 році в Тираспольському повіті Херсонської губернії.

Навчався в Тифліському учительському інституті.

У 1925 – 1930 роках викладав ботаніку, природознавство на німецькому відділенні Одеського інституту народної освіти.

В подальшому працював в загальноосвітній школі.

У 1934 році був засуджений по справі німців-освітян.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 221, 315, 354.
2. Генеалогічний форум// <https://forum.vgd.ru/post/1259/143149/p4688418.htm>

3. Смирнов В. А. Реквием XX века: в 5-ти ч. – Ч. 5. – Одесса: Астропринт, 2011. – С. 514 - 516.

Ханонін

Анатолій Маркович

Педагог

А. М. Ханонін народився 21 січня 1916 року в Алчевську.

У 1940 році закінчив Державний інститут фізичної культури України в Харкові і залишився там викладати, обіймав посаду старшого викладача.

В 1941 – 1948 роках був методистом лікувальної фізичної культури військового шпиталю.

У 1948 – 1949 роках викладав в Одеському політехнічному інституті.

В 1949 – 1962 роках працював в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, завідував кафедрою фізичного виховання та спорту.

Нагороджений медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.»

Джерела:

1. Ханонін Анатолій Маркович: Особова справа // Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Хінкус

Фаїна Соломонівна

Біолог

Ф. (Фаня) С. Хінкус народилася 18 (30) листопада 1894 року в Одесі.

Закінчила фізико-математичний факультет Одеських вищих жіночих курсів.

Навчалася в аспірантурі у академіка Д. К. Третьякова.

У 1926 – 1930 роках викладала в Одеському інституті народної освіти, вела практичні заняття з ботаніки, анатомії, зоології.

В подальшому працювала в Одеському державному університеті, в 1933 – 1936 роках була завідувачем зоологічного музею.

Джерела:

1. Хинкус Фаня Соломоновна// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 455.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 149, 316, 355.
3. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015)/ Гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 484.

Хлебніков

Володимир Володимирович

Військовий

В. В. Хлебніков народився в 1893 році в м. Мерв Закаспійської області. Закінчив Бельовське реальне училище, а у жовтні 1914 року – Олексіївське військово училище. Підпоручик.

Був курсовим офіцером в Першій Петроградській школі прапорщиків, командиром роти Лейб-гренадерського Єриванського полку, командиром першого батальйону. З травня 1919 року служив у Червоній Армії.

В 1922 році закінчив Військово-академічні курси при Військовій академії РККА

У 1926 – 1930 роках викладав військові дисципліни в Одеському інституті народної освіти.

В 1930 – 1931 роках був комендантом Одеського піхотного училища, у 1931 – 1933 роках – військовим комісаром 61 стрілецької дивізії, в 1936 – 1938 роках – командиром 31-ї Сталінградської дивізії.

У 1933 – 1935 роках навчався у Військовій академії імені М. В. Фрунзе.

17 лютого 1936 року присвоєно військове звання комбрига.

Нагороджений орденом Червоного Прапора.

8 лютого 1938 року був заарештований. Засуджений і 27 травня 1938 року розстріляний. Реабілітований у 1957 році.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. - Одеса: ТЕС, 2010. – С. 192, 316, 355.
2. Хлебников Владимир Владимирович// Офицеры РИА// https://ria1914.info/index.php?title=Хлебников_Владимир_Владимирович
3. Khlebnikov, Vladimir Vladimirovich// https://generals.dk/general/Khlebnikov/Vladimir_Vladimirovich/Soviet_Union.html

Хоменко

Іван Петрович

Палеонтолог

І. П. Хоменко народився 26 серпня (7 вересня) 1882 року в Тифліській губернії.

У 1908 році закінчив Новоросійський університет і залишився там працювати на кафедрі геології.

Склав магістерський іспит і був затверджений приват-доцентом університету.

В 1918 – 1925 роках викладав в Одеському сільськогосподарському інституті, обіймав посаду професора, деякий час був помічником ректора.

У 1921 – 1922 роках працював на посаді професора в Одеському інституті народної освіти.

В 1925 році виїхав до Ленінграду, де був геологом Паливного комітету. Одночасно обрався професором Владивостокського університету. В 1926 – 1931 роках працював у Геологічному комітеті, а в 1931 – 1935 роках був співробітником Нафтового інституту в Ленінграді.

Досліджував гіпаріонову фауну півдня України і Молдавії. Палеонтологічні дослідження Сахаліну поєднував з пошуками нафти, вугілля та інших корисних копалин.

Помер 7 серпня 1935 року під час експедиції на острів Сахалін.

Праці:

1. Материалы по стратиграфии третичных пластов нефтеносной площади восточного Сахалина/ И. П. Хоменко// Труды главного геолого-разведывательного управления ВСНХ СССР. – 1931. – Вып. 79. – С. 1 - 126.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 146, 316, 347.
2. Випускники Одеського (Новоросійського) університету: енциклопедичний словник: у 2 вип. – Вип. 2/ Наук. ред. А. А. Сминтина; відп. ред. М. О. Подрезова. – Одеса: Астропринт, 2010. – С. 195.
3. Енциклопедія українознавства: Словникова частина. – Т. 10/ Гол. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – С. 3624// https://archive.org/details/eu0t0/EU_T_10_Kh_Ya/page/n1/mode/2up
4. Українська радянська енциклопедія: в 12 т. – Вид друге. – Т. 12./ Гол. ред. М. П. Бажан. – Київ: ГР УРЕ, 1985. – С. 165.

Цвєткова
Варвара Павлівна

Зоолог

В. П. Цвєткова народилася 13 (26) серпня 1896 року в Подільській губернії.

Закінчила фізико-математичний факультет Одеських вищих жіночих курсів.

В 1918 році була асистентом зоологічного кабінету Новоросійського університету.

У 1921 – 1930 роках викладала зоологію в Одеському інституті народної освіти, виконувала обов'язки хранителя зоологічного музею.

В подальшому працювала в Одеському сільськогосподарському інституті, обіймала посаду доцента.

Померла після 1967 року.

Праці:

1. Памяти Алексея Николаевича Кириченко/ В. П. Цвєткова // Энтомологическое обозрение. – 1967. – Т. 46, вып. 4. – С. 921 - 926.

Джерела:

1. Цвєткова Варвара Павловна // Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 460.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 146, 238, 316, 332, 348, 355.
3. Известия Музейного фонда им. А. А. Боаунера. – 2008. – Т. V. – № 2. – С. 1// <http://liber.onu.edu.ua/pdf/brauner/2008/5.2.pdf>
4. Рясиков Л. В. О научной школе академика Дмитрия Константиновича Заболотного (5.11.1878 – 26.09.1950) // <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/baaff827-2349-46bd-ac3e-c18060b47df6/content>

Цибух

Людмила Миколаївна

Психолог

Л. М. Цибух народилася в 1975 році в м. Каушани (Молдавська РСР).

У 1997 році закінчила факультет початкового навчання Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

В 2001 році захистила дисертацію «Розвиток і корекція мисленнєвих операцій у дітей різного віку та статі» на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. У 2004 році присвоєно вчене звання доцента.

В 2000 – 2023 роках працювала на кафедрі теорії та методики практичної психології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

З 2018 року є членом громадської організації «Асоціація політичних психологів України».

Від 2023 року викладає в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, обіймає посаду доцента кафедри практичної і клінічної психології.

Праці:

1. Творче мислення як складова професійного мислення студентів - психологів/ Л. М. Цибух// Наука і освіта. – 2007. – № 4 - 5. – С. 177 - 180.
2. Інтерактивні методи як засіб розвитку пізнавальної активності та професійного мислення студентів-психологів/ Л. М. Цибух// Наука і освіта. – 2008. – № 3. – С. 232 - 235.
3. Застосування асоціативного методу у роботі практичного психолога дитячого центру (на прикладі УДЦ «Молода гвардія»)/ Л. М. Цибух// Наука і освіта. – 2014. – № 12. – С. 212 - 215.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 211 - 212.

Цомакіон

Борис Федорович

Фізик

Б. Ф. Цомакіон народився 9 (21) жовтня 1879 року в Одесі.

У 1906 році закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету.

Викладав математику, фізику, космографію в жіночих гімназіях Одеси.

Учасник Першої світової війни.

В 1920 – 1922 роках викладав фізику в Одеському інституті народної освіти.

У 1921 – 1924 роках працював на радіоелектронному заводі.

В 1924 – 1931 роках викладав курси «Теоретичні основи електротехніки», «Радіотехніка», «Основи техніки струмів високої частоти», «Станції спеціального призначення» в Одеському політехнічному інституті.

Одночасно з 1926 року був науковим співробітником Державного фізичного інституту в Одесі.

У 1931 році став одним із засновників Одеського інституту інженерів зв'язку, очолив радіо факультет, викладав теоретичні основи радіотехніки. З 1935 року обіймав посаду першого заступника директора інституту з навчальної та наукової роботи.

В 1938 році був заарештований і засуджений на 5 років заслання. З 1943 року викладав фізику у Красноярському педагогічному інституті, обіймав посаду професора.

Помер 30 грудня 1955 року в Красноярську. Реабілітований у 1957 році.

Праці:

1. О ёмкостях системы параллельных проводов/ Б. Ф. Цомакион// Научно-технический журнал. 1927. – № 7 - 10. – С. 34 - 42.
2. Двухзвенные полосовые резонансные фильтры/ Б. Ф. Цомакион// Научно-технический сборник. – 1934. – № 1. – С. 18 - 36.
3. Основы техники токов высокой частоты: (Колебания и волны)/ Б. Ф. Цомакион. – Харьков; Киев: Госнауктехиздат Украины, 1935. – 384 с.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 1: Природничі науки. 1865 – 1945 рр. – Ч. 4: Фізика. Астрономи/ Упоряд. І. Є Рікун. – Одеса: ОДНБ, 2003. – С. 89 - 93.
2. Цомакион Борис Федорович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 463.

Чеботарьов

Микола Григорович

Математик

М. Г. Чеботарьов народився 3 (15) червня 1894 року в Кам'янець-Подільському.

В 1926 році закінчив фізико-математичний факультет Київського університету.

У 1918 році склав магістерський іспит і до 1921 року працював приват-доцентом в Київському університеті. Одночасно викладав к середніх навчальних закладах, Київському політехнічному інституті.

В 1921 – 1922 роках викладав спецкурс з теорії чисел в Одеському інституті народної освіти, обіймав посаду професора. З 1924 року був секретарем науково-дослідної кафедри математики при Одеському інституті народної освіти.

У 1927 році в Києві захистив докторську дисертацію «Визначення щільності сукупності простих чисел, що належать до заданого класу підстановок» і згодом переїхав до Казані.

Працював у Казанському державному університеті, обіймав посаду професора і завідувача кафедри математики. Ініціював створення Науково-дослідного інституту математики і механіки, який очолював.

Видатний алгебраїст. Працював також у галузі теорії чисел, варіаційного числення, геометрії.

У 1929 році був обраний членом-кореспондентом Академії наук Союзу РСР.

Нагороджений орденом Леніна, двома орденами Трудового Червоного Прапора. Лауреат Сталінської премії 1948 року (посмертно). Присвоєно звання «Заслужений діяч науки РРФСР».

Помер 2 липня 1947 року в Москві. Похований на Арському кладовищі в Казані.

Праці:

1. Чеботарёв Н. Г. Многоугольник Ньютона и его роль в современном Развитии математики// Исаак Ньютон. 1643 – 1727: Сборник статей к трехсотлетию со дня рождения/ Под ред. С. И. Вавилова. – Москва; Ленинград: АН СССР, 1943. – С. 99 - 126.
2. Чеботарёв Н. Г. Собрание сочинений: В 3 т./ Отв. ред. Б. Н. Делоне. – Москва; Ленинград: АН СССР, 1949 - 1950.

Джерела:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 1: Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 2: Математики. Механіки/ Упоряд. І. Е. Рикун. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 143 - 145.
2. Чеботарёв Николай Григорьевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 465.
3. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 12, 145, 254, 316, 332, 347, 386.

Чепок

Олег Леонідович

Фізик

О. Л. Чепок народився 25 серпня 1937 року в м. Гола Пристань Херсонської області.

У 1960 році закінчив фізико-математичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова за спеціальністю «фізика».

В 1963 – 2021 роках працював в на кафедрі фізики Одеського державного педагогічного інституту – Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, пройшов шлях від асистента, старшого лаборанта лабораторії рентгеноспектрального аналізу до доцента. Викладав дисципліни «загальна фізика», «електротехніка».

Захистивши дисертацію «Дослідження електрофізичних властивостей тонких плівок силіцидів хрому, конденсованих на підігріті керамічні підкладки», у 1973 році здобув науковий ступінь кандидата технічних наук. В 1979 році присвоєно вчене звання доцента по кафедрі фізики. Згодом було присвоєно вчене звання приват-професора.

У 1985 – 2004 роках обіймав посаду декана фізико-математичного факультету. До лютого 2005 року виконував обов'язки директора, а до січня 2011 року – заступника директора інституту фізики і математики.

Нагороджений медаллю «Ветеран праці», знаками «Відмінник освіти СРСР», «Відмінник освіти України».

Помер 24 жовтня 2024 року в Одесі. Похований на 2-му християнському кладовищі.

Праці:

1. Making future physics school-teachers more profound in subject competence by the help of special personally knowledgeable methods of training during mastering the course of general physics / Oleg Chepok // Modern tendencies in the pedagogical science of Ukraine and Israel: the way to integration. – Ariel. – 2016. – Issue №7. – pp. 51-59.
2. Кінематика та динаміка матеріальної точки і системи матеріальних точок»: Практикум з розв'язання завдань з навчальної дисципліни «Загальна фізика» для здобувачів вищої освіти за ОПП Середня освіта (Фізика) / О. Л. Чепок. – Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. – 43 с.
3. Фізика як наука про зміст і форми руху матерії: тексти лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.08 «Середня освіта (Фізика)»/ О. Л. Чепок. – Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. – 76 с.
4. Механічні коливання і хвилі. Основи акустики: тексти лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.08 «Середня освіта (Фізика)»/ О. Л. Чепок. – Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. – 90 с.

Джерела:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 212.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / І. А. Болдирєв та інші. – Одеса: Фаворит, 2007. – С. 76, 94.

Чудновцев
Василь Олександрович

Мовознавець

В. А. Чудновцев народився 12 (24) квітня 1878 року в Харківській губернії.

Закінчив Київську духовну академію.

Викладав російську мову в чоловічій гімназії В. І. Малярова та в жіночій гімназії Ю. А. Соколової в Одесі.

У 1921 – 1928 роках викладав українську мову в Одеському інституті народної освіти. Працював в Одеському політехнічному інституті.

Був заступником голови Одеського наукового товариства, членом Одеської комісії краєзнавства.

Співробітничав з Науково-методичним комітетом Одеського окружного відділу політичної освіти

Вивчав діалектологію української мови, дидактику, методику викладання мови

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 152, 179, 317, 348, 355.
2. Чудновцев Василий Александрович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 475.

Шевелева – Єсіпова

Марія Дмитрівна

Педагог

М. Д. Шевелева-Єсіпова народилася 1 (13) квітня 1879 року в Москві.

Закінчила Московські педагогічні курси.

У 1927 – 1928 роках була викладачем дошкільної педагогіки, методики дошкільної роботи Одеського інституті народної освіти.

Вивчала культуру дитячого мовлення.

Джерела:

1. Шевелева–Єсіпова Мария Дмитриевна// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 482.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 317, 368, 369.

Шипинський
Денис Осипович

Фізик

Д. О. Шипинський народився в 1857 році.

Закінчив фізико-математичний факультет Київського університету.

В 1920 – 1925 роках працював в Одеському інституті народної освіти.

У 1920 – 1921 навчальному році завідував фізичним навчально-допоміжним кабінетом. Викладав фізику, космографію, геометрію на українському відділенні шкільного та дошкільного факультетів, а згодом – на факультеті соціального виховання.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 107, 120, 145, 179, 317, 332, 341, 347, 364, 365.

Шмідт

Фрідріх Фрідріхович

Педагог

Ф. Ф. Шмідт народився в 1891 році в с. Люстдорф біля Одеси.

Закінчив німецьку учительську семінарію.

В 1924 – 1927 роках викладав географію в Одеському інституті народної освіти.

Заарештований 29 вересня 1941 року. Помер в ув'язненні 7 вересня 1942 року в Чуваській АРСР. Реабілітований 19 липня 2002 року.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 317, 354.
2. Шмідт Ф. Ф. (1891)// [https://ru.openlist.wiki/Шмидт_Фридрих_Фридрихович_\(1891\)](https://ru.openlist.wiki/Шмидт_Фридрих_Фридрихович_(1891))

Шпаков
Олексій Якович

Історик права

О. Я. Шпаков народився 31 травня (12 червня) 1868 року в Чернігівській губернії.

Закінчив юридичний факультет Київського університету.

У 1899 році склав магістерський іспит і почав викладати в Київському університеті, обіймав посаду приват-доцента.

З 1903 року працював у новоросійському університеті, обіймаючи посади приват-доцента, екстраординарного професора, ординарного професора. Одночасно викладав історію російського права на Одеських вищих жіночих курсах, в 1913 – 1920 роках був їх директором.

В 1912 році здобув науковий ступінь доктора права.

У 1920 – 1924 роках був ректором Одеського гуманітарно-суспільного інституту та Одеського інституту народного господарства. З 1924 року обіймав посаду проректора інституту народного господарства.

В 1921 – 1923 роках викладав історію мистецтв в Одеському інституті народної освіти.

Помер 7 липня 1927 року в Одесі.

Праці:

1. Стоглав: Его значение для историка русского права по поводу официального или неофициального происхождения этого памятника/ А. Я. Шпаков. – Киев: Тип. Кушнарєва, 1903. – 56 с.
2. В. О. Ключевский: К 75-летию со дня рождения/ А. Я. Шпаков. – Одесса: Хрисогелос, 1916. – 6 с.

Джерела:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 4: Р – Я. – 2-е вид., доп. /Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 438 - 440.

Штейнберг
Самуїл Йосипович

Інженер

С. (Сигізмунд) Й. Штейнберг народився 12 (26) квітня 1874 року в Белостоці.

Закінчив технологічний інститут.

На початку 1900-х років завідував єврейським ремісничим училищем «Труд» та курсами малювання і креслення для ремісників при училищі.

З 1906 року був членом Одеського відділення Імператорського Російського технічного товариства.

У 1925 – 1928 роках викладав технічну графіку в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Штейнберг Самуил Осипович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 493.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 318, 356.
3. Григорий Вейнштейн. Личность. Город. Время / Н. П. Белявская, Л. П. Еремина, И. И. Зинченко. – Херсон: ФЛП Гринь Д. С., 2017. – С. 151, 259.

Штраус

Адам Якович

Учений - садовод

А. Я. Штраус народився в 1872 році.

Закінчив Пензенське училище садівництва.

У 1920 – 1923 роках працював в Одеському інституті народної освіти, викладав загальне садівництво.

В 1929 році був одним із авторів проекту будівництва зоопарку в Одесі.

Праці:

1. Подвой плодовых пород / А. Я. Штраус. – Кишинев, 1915. – 27 с.
2. Результаты культуры американской лозы и привитых виноградных саженцев в Сорокском уезде / А. Я. Штраус. – Кишинев, 1915. – 11 с.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 145, 318, 332, 340, 347.
2. История дендропарка.../ <https://forumodua.com/archive/index.php?t-2132663.html>

**Яненко
Олександр Єфремович**

Філолог

О. Є. Яненко народився 17 (29) листопада 1889 року в Умані.

Закінчив історико-філологічний факультет Київського університету.

У 1927 – 1930 роках був викладачем української мови та літератури Одеського інституту народної освіти, керував педагогічною практикою.

Викладав в Одеському державному медичному інституті.

Був членом-співробітником Одеської комісії краєзнавства при ВУАН.

Досліджував питання української мови, діалектології.

Джерела:

1. Яненко Александр Ефремович// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 510.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 318, 355.

Янковський

Павло Миколайович

Педагог

П. М. Янковський народився 29 січня (10 лютого) 1884 року в с. Виноградівка Звенигородського повіту Київської губернії.

Закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету.

В 1925 – 1927 роках викладав педагогіку, латинську мову в Одеському інституті народної освіти.

Джерела:

1. Янковский Павел Николаевич// Наука и научные работники СССР. – Ч. 6. – Ленинград: АН СССР, 1928. – С. 511.
2. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 235, 319.

Яцимирська
Ольга Мар'янівна

Вчитель

О. М. Яцимирська народилася в 1886 році в Херсонській губернії.

Вчитель початкової школи.

У 1924 – 1930 роках працювала в Одеському інституті народної освіти, керувала педагогічною практикою студентів.

Праці:

1. Русский язык. Учебник для IV класса начальной школы с украинским языком обучения/ И. Т. Снисаренко, О. М. Яцимирская. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Киев: Радянська школа, 1949. – 260 с.

Джерела:

1. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920 – 1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту: монографія. – Одеса: ТЕС, 2010. – С. 319, 367.

Зміст

1. Передмова.....	3
2. Аве Г. К.....	4
3. Акрбройт С. І.....	4
4. Александров Ф. Г.....	5
5. Архипов М. І.....	5
6. Багдасарянц Я. К.....	6
7. Багинський О. В.....	6
8. Бачинський К. О.....	7
9. Беєр М. О.....	7
10. Бельченко Г. П.....	8
11. Берзевіці Г. Г.....	8
12. Блажко Н. І.....	9
13. Боднар С. В.....	10
14. Боссе М. К.....	11
15. Бугайова М. О.....	11
16. Бужевич А. Й.....	12
17. Бутузов В. Н.....	12
18. Варшавський Л. Г.....	13
19. Васильєв Л. І.....	13
20. Васильєв П. М.....	14
21. Вітман П. К.....	14
22. Волянський Б. Є.....	15
23. Воробейчик А. І.....	16
24. Гельперн Є. Г.....	16
25. Гладка С. Н.....	17
26. Гладовський Ф. І.....	18
27. Гольденберг Є. Е.....	18
28. Горісс Л. А.....	19
29. Гупалов Л. Т.....	20
30. Гурін Р. С.....	20
31. Гурьєв П. М.....	21
32. Гусак С. І.....	22
33. Дебела Ж. М.....	22
34. Доброва Т. Г.....	23
35. Єгоровська Р. О.....	24
36. Ємельянов І. О.....	25
37. Жарков В. Г.....	25
38. Зазубович О. М.....	26
39. Іванова Н. І.....	27
40. Камінський Ф. В.....	27
41. Кир'яков П. О.....	28
42. Кіпріанов А. І.....	28

43.	Клименко Ю. Ф.....	29
44.	Ковальов Т. Г.....	30
45.	Коломійченко О. Ф.....	30
46.	Комаровський А. С.....	31
47.	Коншин О. Ю.....	32
48.	Коростіянець Т. П.....	33
49.	Корсаков О. М.....	34
50.	Косолапова О. Ф.....	35
51.	Костанді Г. В.....	35
52.	Костюхіна Л. В.....	36
53.	Крижанівський А. В.....	37
54.	Крокос В. І.....	37
55.	Кулев Г. О.....	39
56.	Лілієнблум А. М.....	39
57.	Лозинський С. О.....	40
58.	Луцький В. П.....	40
59.	Льовшин О. М.....	41
60.	Ляшенко О. І.....	42
61.	Магазинер С. І.....	43
62.	Мануйлович С. А.....	44
63.	Мелік-Меграбов А. М.....	44
64.	Мільман І. С.....	45
65.	Міттельштейнер Е. О.....	46
66.	Непочатих Н. Ф.....	47
67.	Нечаєва Л. В.....	47
68.	Ниринська Є. О.....	48
69.	Овсяний В. К.....	49
70.	Озернюк Т. С.....	49
71.	Оксман Е. Г.....	50
72.	Павлов П. М.....	51
73.	Панченко М. С.....	52
74.	Педанов Ф. І.....	53
75.	Петров Є. П.....	53
76.	Петухова Т. А.....	54
77.	Підлипський П. В.....	55
78.	Плохих В. В.....	56
79.	Придаткевич Р. П.....	57
80.	Проскуров В. А.....	57
81.	Пуріц І. Й.....	58
82.	Райх А. І.....	59
83.	Распопов М. І.....	59
84.	Рахманін О. К.....	60
85.	Рутковська-Мільгевська В. Л.....	60
86.	Рутман М. А.....	61
87.	Самойленко О. П.....	62

88.	Свириденко З. І.....	63
89.	Селінов В. І.....	63
90.	Сербінов І. Л.....	64
91.	Сермеєва А. Р.....	65
92.	Синюкова О. М.....	66
93.	Славянова З. М.....	67
94.	Смирнова Л. О.....	68
95.	Соцька О. П.....	69
96.	Степанов В. В.....	70
97.	Стефановський О. І.....	70
98.	Суок Г. А.....	71
99.	Тарасевич М. М.....	71
100.	Тишковський П. І.....	72
101.	Толпекіна Г. М.....	72
102.	Унгемах С. Й.....	73
103.	Флоровський А. В.....	74
104.	Фрам-Зускін М. Я.....	75
105.	Фріц В. М.....	75
106.	Ханонін А. М.....	76
107.	Хінкус Ф. С.....	76
108.	Хлебніков В. В.....	77
109.	Хоменко І. П.....	78
110.	Цветкова В. П.....	79
111.	Цибух Л. М.....	79
112.	Цомакіон Б. Ф.....	80
113.	Чеботарьов М. Г.....	81
114.	Чепок О. Л.....	82
115.	Чудновцев В. О.....	84
116.	Шевелева-Єсіпова М. Д.....	84
117.	Шипинський Д. О.....	85
118.	Шмідт Ф. Ф.....	85
119.	Шпаков О. Я.....	86
120.	Штейнберг С. Й.....	86
121.	Штраус А. Я.....	87
122.	Яненко О. Є.....	88
123.	Янковський П. М.....	88
124.	Яцимірська О. М.....	89

Підписано до друку
Ум. – друк. аркушів
Тираж

14. 04. 2026
4. 1
100 прим.